

ek

Taxa postala
pittito la
No. 224713

18. Telefon:
Ervanta 116,
Erv. 880, egé
Erdre: Havon
Erdre 12. egé
Erdre: díjsza
KRELET az e d
Erdre egyet. a
Erdre: utány
Erdre: megjel.

1. Kassaetter Robert
Budapest
Disztor .I. emelet.

ELLET

ESIDOPONTIKAINAPLAP

Karanténban
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marics
Ernő. Felelős szerkesztő János
Ferenc. Budaörsi szerkesztő Hát-
sági Ernő, Strada Motel Mlle S.

Péntek, 1935. augusztus 23.

5695. EV. XVIII. EVF.
AV 24. 187. SZÁM.

Teljes meg egyezés az angol kormány és az ellenzék között a külpolitika kérdésében

Összeült a történelmi jelentőségű angol minisztertanács

Ellentétek az angol kormány tagjai között az Olaszország ellen alkalmazandó szankciók tekintetében. Súlyos bonyodalmakat idézhet elő a Szezi-csatorna elzárása. A négus bizik az abessziniaiak győzelmében

Revolvers merényletet követtek el Falcioni abessziniai olasz konzul ellen?

London, augusztus 22. Londonban csütörtök délelőtt 10 órakor kezdetét vette a történelmi jelentőségű angol minisztertanács, Baldwin elnöke alatt. A Downing Streeten, ahol a miniszterelnökség palota áll, erős rendőrkülönítmények cirkáltak a rend fenntartása végett. A kiváncsiak tömege, amely a miniszterekre várt, minden tüntetésről tartózkodott.

A minisztertanácsal kapcsolatban a csütörtök reggel megjelent lapok azt hangoztatják, hogy a minisztertanács határozatai döntő fordulatot jelenthetnek a jelenkori történelemben. Csaknem az összes sajtóorgánomok egyek abban a felfogásban, hogy a kormány meg fogja védelmezni a népszövetségi irányelveket. A Times ama nézetének adott kifejezést még tegnapi számában, hogy az angol minisztertanács nem foglalhat állást a népszövetségi tanács 16. szakaszának alkalmazása mellett, mert ennek alapján aligha volna elkerülhető a háború Olaszországgal. Az egyetlen alkalmazható eszköz — a lap szerint — az volna Olaszországgal szemben, hogy megnehezítik számára a hadviseléshez szükséges cikkek előállítását. Így tehát meg kell tiltani a szén, a nikkelt, a kőolaj és a gumi exportját a háborút viselő Olaszország felé.

Hoare angol külügyminiszter a mai minisztertanácsot megelőzőleg beható tárgyalásokat folytatott a pártok vezetőivel,

Az Oeuvre úgy tudja, hogy nincs egyetlen angol miniszter sem, aki a szélsőséges megtorló rendszabályok hive, de kétségtelen, hogy a Szezi csatorna elzárása is súlyos bonyodalmakat idézhetne elő.

A Szezi csatorna elzárásának lehetőségével kapcsolatban egyébként az Intransigant azt hangoztatja, hogy

Anglia egyoldalú elhatározással nem zárhatja el a Szezi csatornát.

Ebbe a kérdésbe Franciaországnak és Egyiptomnak is van beleszólása és így akkor sem dönthetne egyedül, ha netalán a Népszövetség a háború felidézésében bünyösnek mondaná ki Olaszországot. A közli még azt az értesülést, hogy Olaszország a szeptemberi ülészakon még megjelenik ugyan Genfben, de azt nem fogja tenni, hogy a vádlottak padjára ültessék. Olaszország nem kíván szakítást a hatalmakkal és Genfben való megjelenésével dokumentálni óhajtja, hogy a fegyveres akció előtt minden békés lehetőséget ki akar meríteni.

Baldwin súlyos felelőssége

A francia sajtó óriási érdeklődést tanúsít a mai angol minisztertanácsal szemben. Az Echo de Paris szerint Baldwint éppoly felelősség terheli, mint Mussolinit. Mindenesetre az angol kormánynak gondolnia kell arra, hogy éppen

Anglia kezdeményezte a versaillesi békeszerződés megszegését az angol-német haditengerészeti egyezmény

A négus még mindig reménykedik

Tegnap az abessziniai négus fogadta a Daily Telegraph munkatársát, aki előtette a kijelentést tette, hogy még nem vesztette el minden reményét a háború elkezdését illetőleg. Egyidejűleg a négus nyilatkozatot adott a Reuter-iroda addisabebai tudósítójának is, amelyben utalt arra a lehetőségére,

hogy az olasz-abesszin háború esetleg újabb világháborút idézhetne fel, hasonlóan az 1914-ikéhez.

Az abesszin népek meg lesz a bátorsága az ellenálláshoz és meg van az áldozatkészsége ahhoz is, hogy egyedül viselje el a háború minden baját. Ha a világ szerecsétlenségére a békéltető erőfeszítések meghiusulnak, úgy a négus meg van győződve arról, hogy

az abesszin hadsereg megfogja ismételni az aduai győzelmet.

Ujabb addisabebai jelentés szerint Falcioni bárót, Olaszország debramarosai konzulját egy ismeretlen egyén revolverrel megsebesítette. Londonban a Falcioni báró ellen elkövetett merénylet kapcsán olyan hírek terjedtek el, hogy

megkötésével. Ha Anglia most a békeszerződés érvényére és ezzel kapcsolatban a Népszövetségre hivatkozik, úgy bizonyosságát kell szolgáltatni annak is, hogy ezt a szerződést Németországgal szemben is érvényesíteni fogja.

Anglia birodalmi érdekei igen jelentékenyek Abessziniában, de ezek az érdekek még nagyobb Európában. Nagy-Britannia fennállása eme érdekek megfelelő honorálásán múlik.

Egyes francia lapok tudni vélik, hogy Anglia az Egyesült Államok külpolitikájához akar igazodni. Tegnap Hoare külügyminiszter megbeszélést folytatott Ray Atherton amerikai ügyvivővel, aki közölte, hogy kormánya nem akar beavatkozni az olasz-abesszin konfliktusba.

A II. Internacionálé háború elleni tüntetésre hívja fel híveit

Brüsszelből érkező jelentés szerint a II. Internacionálé titkársága felhívást intézett a különböző országokban működő munkásszervezetekhez, amelyben tüntetésekre hívja fel a munkásságot a háború ellen.

Egyidejű párizsi jelentések szerint az olasz-abessziniai békéltető és döntőbírság tagjai tegnap este elutaztak Bernből. Politisz görög követ, az ötödik döntőbíró egyelőre Párizsban maradt, de készenlétben áll arra, hogy hívásra Bernbe utazék a békéltetőbizottság ottani munkájába való bekapcsolódásra.

Olaszország máris minden kapcsolatot megszakított Abessziniával. Ez a hír azonban még megerősítésre szorul.

Sanghai jelentés szerint egy orosz újságíró élénk tevékenységet fejt ki a kommunista rezsim elől menekült tisztársai körében, akiket meg akar nyerni az abesszin hadseregbe való belépésre. Eddig mintegy kétszáz menekült orosz tiszt jelentkezett az abesszin hadseregben való szolgálattételre.

A párizsi lapokhoz érkezett jelentések szerint az indiai angol hadsereg néhány csapatot Addis Abebába, az angol követség védelmére utba indítani készülnek. A környező angol gyarmatok védelmére a penzsbái 14. indiai gyalogezred áll indúlásra készenlétben.

A République című francia lap közlése szerint az angolok Egyiptomban két pótzászlóaljat szintén hadilétszámba emeltek s százezer font rendkívüli hitelt helyeztek kilátásba a biztonságot szolgáló ujjabb katonai intézkedések foganatosítására.

(Folytatása a 8-ik oldalon)

VILÁG TUREK

Az amerikai vasutkirály

Harriman amerikai nagyiparosnak utódai és barátai a napokban szobrot állítottak Newyork egyik közterén. 1909. szeptember 10-én halt meg Eduard Henry Harriman, az amerikai „vasutkirály”. Azon a napon adott jelle megállottak mindazok a vasutak, amelyeknek a zseniális vállalkozó alapítója volt és 10 percig állottak a gyász jeléül. Megállottak éppúgy Chicagó közelében, mint a mexikói golf mellett, valamint a Csöndes óceán partjain. Háromezerkétszáz vasútállomáson féláróra eresztették a gyászlobogót. Amikor egy fél év múlva közzétették végrendeletét, megtudták, hogy övegyének 280 millió dollárt hagyatkozott, gyermekeinek további 11 milliót és távolabbi rokonainak 5 millió dollárt.

Ezt a roppant gazdaságot olyan ember zsenije hozta létre, aki 14 éves korában még kifutófiu volt egy fűszerüzletben.

Az amerikai tőzsdélelet háborúelötti idejében Harriman volt az egyetlen, aki olyan nevet tudott szerezni, amely történelmül fénylik még ma is. Az Egyesült Államok minden gyermeke ismeri ezt a nevet, olvasa élettörténetét és igyekezett életpályáját Harriman példája szerint beállítani. Természetesen csak keveseknek sikerül egy századrészt is elérni annak, amit Harriman elért. Mert Harriman nemcsak okos tervek alapján dolgozott, nemcsak zseniálisan ki tudta szimatolni a konjunkturát, hanem egyénileg a legpuritánabb emberek közé tartozott.

Népszerű volt anélkül, hogy valaha is kereste volna a népszerűséget. Amerikában azok a gazdagok tettek népszerűsége szert, akik nagyobb adományokkal, alapítványokkal és mecénási gesztusokkal tüntek ki. Andrew Carnegie, az acélkirály, hatalmas alapítványokat létesített, mégis Amerika egyik leggyülmöltebb embere lett. Az öreg Harriman mondotta róla jellemzően:

„Az én acéloom a nagyobb komfortot, az emberek összeismerkedését, új világok és hasznos termékek kicserélését hozza létre. Carnegie acéljából viszont puskákat és lövedékeket készítenek. Ő tehát alapítványokkal szeretné beírni nevét az emberek szívébe. Az én alapításaim hasznot hoznak nekem és családomnak, de úgy hiszem, hogy még többet a világnak.”

Korának plutokratái közül Harryman abban is különbözött, hogy nemcsak ügyes pénzügyi ember és borsejtés volt, hanem egész életén át nagystíli szervezőnek mutatkozott. Országának vasuti ügyeit senki úgy nem tudta megorgánizálni és leegyszerűsíteni, mint ő. A vasuti igazgatás gyorsaságának és egyszerűségének valósággal mestere volt. Egyszeren vasutvonalat nem fektetett le, ami már a legközelebbi időkben ne hozott volna hasznót.

E. H. Harriman egy lelkes fia volt, aki Long Island Hampstead városának evangélikus községe élén állott. Hat tagu családjával meglehetősen inségben élt. Fiát nem tudta taníttatni és tizennégy éves korában egy fűszereshez adta a Wall Streetre. Tizennyolc éves korában a fiu már részese volt ennek az üzletnek. Huszonkét éves volt, amikor a börtén megjelent és fölvetette magát az ügynökök közé. Minthogy nem volt pénze, egy nagybátyját meg, hogy adjon kölcsön háromezer dollárt az üzletnek könyvű és sima lebonyolítása céljából. Abban az időben borsejtés volt. Harriman meggyőződött arról, hogy ha a pánik nem sodorja magával az embert, ha megtudja őrizni hidegvérét és önuralmát, ak-

besültje
sétlen-

amszámait

eg helyét nagy tö
il, ami megnehezít
zavartalan folytatá
nyában a legszigor
zik távol tartani a
lás közelében lev
lotta helyiségeit a
akkor Goebels pro
a közelben van vil
házát és kertjét a

rádiókiállítási tü
nség miatt, tegnap
a vidám műsorzá
rencsétlenség oká
hogy az alagut fa
állani a ránehezede
a járművek okozta

s Lapkiadó E. T
Baron L. Pop 10
-77.

kor még ezen is kereshet. A tőzdepánik alatt alapította meg harriman nagy karrierjét. Pályája későbbi során mindig arra törekedett, hogy hidegvérrel dolgozzon. Huszonnyolc éves korában már vagyona volt és megnősült. Feleségül vette Rochesterben miss Mary Averell, egy jómótu kapitalistának a leányát. Aposz leginkább vasuti értékpapirokkal kereskedett. Esküvője után apósa támogatásával egy egész vasutvonalat vásárolt, az Odgensburg Railroadot, amely 40 kilométer hosszúságú volt és ipari cikkeket szállított a fővonalra. Összekötő vonala volt a Pennsylvania és Newyork Central vasutvonalaknak. A két vasutársaság vetekedett a kicsiny vasutvonal megszerzéséért, Harriman értett ahhoz, hogy az árakat felszöktesse. Végül eladta nagy nyereséggel a vasutvonalat a Philadelphia Railroadnak.

Harriman ilyenfajta spekulációkat ismételten nagy sikerrel hajtott végre. Ha nem volt elég pénze, hogy megszerezze valamelyik vasutnak részvény többségét, akkor rövidlejáratú kölcsönökkel dolgozott. „Holding Companykat” alakított, megártva magának a részvények 51 százalékát a többi pedig piacra dobta. Az első Holding Company segítségével egy másodikat alapított és így tovább. Ilyen módon sikerült neki gyakran a részvény összegének tizedével a vasutársaságok részesedésének nagy részét magának megszerezni. Nagy ügyességével, mely technikai tudásával sikerült akadálytalanul fölfelé lendülnie. A század elején Harriman már százmillió dolláros tranzakciókkal dolgozott. 1903-ban Harriman 40 ezer kilométer hosszúságú vasutvonalak fölött rendelkezett. Három évvel később ez a hosszúság már 112 ezer kilométer volt, vagyis a legtöbb, amit valaha egy ember irányított.

Harriman valósággal szerelmese volt a vasutnak. Vasutjainak térékeit állandóan magával hordta és ha idegenben volt, a hotelszobájában is kifizetette és képes volt órák hosszat jegyezgetni előtte. Legfőbb igyekezete arra irányult, hogy az Egyesült Államok összes vasutvonalait egyesítse kezében. Ha a 61 éves embert a halál el nem ragadja, bizonyos, hogy tervét meg is valósítja. Magánéletéből az amerikai sajtó, amely argus szemekkel figyeli a milliárdosok életét — semmit sem tudott meg. Csak annyit, hogy az 5 Avenus egyik palotájában lakott és Ardenből nyári kastélya volt, egy 12 ezer hold hektáros park közepén. Vasutain külön luxusvonatot tartottak fenn számára, egyébként semmiféle az amerikai milliommosoknál megszokott nagyuri mulatságokat nem ismert. Talán ez a visszavonultsága okozta, hogy az utókor egész legendakörnek a glóriáját fonta köréje. Harriman az amerikai embernek ideálja lett, mert benne látja megtestesülve a törhetetlen akaratot éppúgy, mint a puritán egyszerűséget.

RÁDIÓ MŰSOR

- Péntek augusztus 23.
- Bucuresti. 12.35: Lemezek. 20.13: Theodorescu hangversenye. 20.45: Stefanescu énekel. 21.05: Rádiózenekar. 22.15: Hírek németül és francián. 22.25: A hangverseny folytatása.
- Budapest. 6.45: Torna utána hanglemek. 10: Hírek. 12.05: Szalonzene. 17.30: Zongoraszó. 18.35: Kármán Gizi énekel zongorakísérettel. 19.45: Hanglemek. 20.45: Hírek. 21.05: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 22.25: Cigányzene. 23.15: Jazz. Drottwich. 20: Szalonzene. 22: Hangverseny.
- London. 20: Hangverseny. Bécs. 20.40: Szimfonikus hangverseny. Prága. 20.20: Weber: Klarinét és zongorakettős. 21.15: Rádiózenekar. Kopenhagen. 23.15: Zongoraszó. 23.25: Zongoraszó. Poste Parisien. 22.30: Könyvi zene lemezekon.
- Radio Paris. 23: Kamarazene. Strassbourg. 23: Hangverseny. Toulouse. 20.05: Szalonzene. 22.20: Szórakoztató hangverseny. Hiltversum. 19: Orgonavarseny. Zágráb. 21.30: Mandolinnyes. Varsó. 21: Szimfonikus hangverseny.

Az új Jeruzsálem...

Tíz év alatt teljesen megváltozott a város képe. Teljesen modern külvárosok

Jeruzsálem, augusztus 21. Néhány évvel ezelőtt még Jeruzsálem egyike volt a világ legporosabb városainak. Az utcákat inkább lehetett teve-ösvényeknek, semmint városi kocsiutaknak nevezni. Hegyes köveken kellett bandukolni felle és az ember szinte irigyelte a vidáman topogó szamarakat, amelyek ügyesen tudtak a kövek között át siklani. Közben a nagy por valósággal marta az ember szemét és torkát. A téli hetekben a nagy esőzések következtében térdig érő sárban kellett járni. Ebben az időszakban még a főbb üzleti utcákat is merész vállalkozás volt egy órahosszat járni. A messzire kiágazó városban nem ismerték a rendezett közlekedést. Szamarak és öszvérek és tevék és semmi omnibusz közlekedés; néhány autó. Ez volt minden, ami Jeruzsálem közlekedésgyvt szolgált. Tíz év alatt gyökeresen megváltozott minden. A régi városnegyedekben ma már csak a mellékutcákban vannak hasonló állapotok. Ezek az utcák az utolsó évtizedben sem változtak. Nyáron porosak, télen sárosak. De a főútcákban már autobus várja az utast, a jármű összeköti a város centrumát a perifériákkal, ahol egészen új városnegyedek, sőt városok épültek az utóbbi időben. A jeruzsálemi városházán pedig minden héten újabb és újabb tervek kerülnek az illetékes ügyosztály vezetőjének asztalára, tervek, amelyek még jobban megkönnyítik a szent város közlekedését. Az egyenetlenséget elhárították, a forgalom szempontjából veszedelmes uccasorokat kigömbölyítették, elhárították a híres óratornyot és Jeruzsálem immár patinás régi város ugyan, de kényelmes és kellemes.

A víz problémája is megoldódik

A köztéren régebben sorba kellett alania az embereknek, hogy hozzájussanak vízhez. Sokan már hajnalban jöttek, órák hosszat vártak, míg aztán a kútból kaptak vizet, de csak kiszámított mennyiséget. Régebben bizony a víz volt egyik legnagyobb problémája a városnak, mert a ciszternák kiszáradása esetén szomjúság kint a város népét. A vízhozódó volt jeruzsálemnek egyik legmarkansabb figurája; a vállán vitte nagy tömlőkben az értékes folyadékot. Vízvezeték még a legzadagabb házakban is ritkaság volt. Legjobb esetben ezek berendezkedtek ciszternákra, vagy pedig nagy költséggel kutat ásattak és pumpával hozatták fel a vizet.

Ebben a tekintetben is nagy változás történt, noha a vízellátás még nem általános Jeruzsálemben. Az új vízvezeték, mely Jarkon felől fogja a fővárost vízzel ellátni, egyelőre épülőfélben van. Hatalmas cement csatorná a Söféla síkságon vonulnak végig, felkanyarodnak Judea hegyeire. Négy nagy szivattyu telepház torkollik a csőrendszer, ahol a vizet magasra felszivattyúzzák, hogy ezután jó esése legyen. A munka nehezen megy és ezen a nyáron még bizonyára vízinség lesz Jeruzsálemben, mert csak télire haladnak annyira előre a munkálatok, hogy már a városba is bejuthasson a víz. Ezzel azonban a zsidó főváros legnagyobb civilizatorikus problémája oldódik meg. A város urai most alapítják meg a vízdíjakat, nagyon olcsón, tekintettel arra, hogy népszükséglet és hogy a szegények azok, akik leginkább fogják igénybevenni. Eddig a szegényeknek ugyszólván nem volt, csak ivóvizük, a tisztálkodásra és mosásra nagyon kevés jutott, már pedig a város vezetősége azon igyekszik, hogy a vízvezetékkel együtt a közegészségügyet is meghonosítsa a szent városban.

Az új házakban már tavaly bevezették a modern fűrdőszobákat és helyi vízvezeték, melyekbe hatalmas tankok közvetítik az esős időben összegyűjtött vizet.

Jeruzsálem kereskedelme

A modern kereskedelem szelleme is behatolt Jeruzsálembe. A kereskedelmi városnegyed centrumban alakult ki. Nagyon elegáns és előkelő üzleti helyiségek állanak ezen az uton, egészen európai stílusúak. Jórészt azok a cégek, amelyek Tel-

Avivban is rendelkeznek fiókküzetekkel.

Különös érzés, amikor az ember a modern üzletektől alig tíz percnire bejut a régi bazárokbá, ahol gyékényen ülnek a kereskedők, nargilét szívják és nemigen invitálják a vevőket. Természetesen a kereskedelemlnek azt a ritmusát, ami Tel-Avivban lüktet, sokáig nélkülözni fogják az ősi városban.

Aki valaha is látta Jeruzsálem pamoráramáját, soha nem fogja elfelejteni az élményt, mit ez a látvány reá gyakorolt. A falak vonala, a hegyek kék színű reflexe, a ciprusok és olajfák zöldje mely benyomást kelt mindenkiben. A tornyokhoz az utóbbi időben újak jöttek; a főkormányzó palotájának tornya is emeli ennek a városnak mesészerű hangulatát. A templomtér a Rockefeller muzeum hatalmas épülete áll, az új zsidó városrészben új templomok kupolái domdornulnak és ott áll az Agency és a Nemzeti Alap imponáló palotája. A Skopus hegy

felé való uton új arab házak épültek, fanyanceból, ormokkal.

Uj negyedek

A modern zsidó negyed Jeruzsálemben bátor vállalkozás volt. Főépítettek házakat kopár hegyek mellett, elhagyatott telkeken. Még néhány évvel ezelőtt a jeruzsálemi intelligencia városa, Rechavia, mindössze három-négy uccából állott, ma már egy külön szép része ez a szent városnak, új házakkal, szép kertekkel, miket a sziklás talajon létesítettek áldozatkész munkával. Rechavia körül újabb városnegyedek épülnek, mindenütt természetesen a legteljesebb komforttal. Világos, tágas lakások, sok szobával. Sokan tévedtek abban a hitökben, hogy a nagy lakásokat könnyebben lehet majd kiadni, holott még a jómóduak is beérik kisebb, de olcsóbb lakásokkal.

Rehawja Kirjat Samuel és Talbie Jeruzsálem legigényesebb részei, széles utcákkal, hatalmas házakkal és vegyes lakossággal. Újabb negyedek Keren Abraham, Mekor Baruch, ahol az utóbbi két év alatt nagy sziklás területeket kellett átválttatni házépítésre alkalmas telkekre és kertekre.

Hajtóvadászat indul meg az adóhátralékosok ellen

Csendőrség és rendőrség fejeja felkutatni az eltűnt adófizetőket

Bucuresti, augusztus 22. A pénzügyminiszter szigorú rendeletet adott ki az adóhátralékos ügyében. Nyomozás indítanak azok után, akik eltűntek vagy elköltöztek, a csendőrség és rendőrség utján kutatva ki tartózkodási helyüket és címüket. Kutatni fogják, miből élnek azok, akiket fizetesképtelennek nyilvánítottak s keresetüket le fogják foglalni vagy tilni. A miniszter reméli, hogy ilyen módon jelentősen csökkenni fog a behajthatatlan követelések rovata.

Bűnös kezeket sejt a légügyi alminisztérium az utóbbi idők repülőkatasztrófái mögött

Ujabb borzalmas repülőkatasztrófa Bancasa fölött

Bucuresti, augusztus 22. A fővárostól néhány kilométernyi távolságra felvő bancasai repülőtéren újabb repülőszerecséltség történt. Szerdán délután az ARPA repülővállalat egyik gépe, melyen Bojan kapitány és Mihailescu szerelő foglaltak helyet, 100 méter magasságból lezuhant és teljesen összeroncolt. A romok alól holtan húzták ki a kapitányt, míg a szerelő még életben volt és súlyos sérüléseivel kórházba szállították. Állapota válságos.

A légügyi alminisztérium vizsgálatot indított a tegnapi repülőszerecséltség okainak kiderítése végett. Ugy hírlik, hogy szakértői vizsgálatra van szükség. Az utóbbi időben ismétlődő balesetek bűnös kezek tevékenységére engednek következtetni. A vizsgálat megejtése után az alminisztérium hivatalos közleményt fog kiadni.

Nyugtalanító csapatösszevonások Spanyolországban

A kormány hivatalos jelentése szerint a semlegesség megóvása és Teneriffa és a Baleári-szigetek biztonsága érdekében hajtották végre a csapatösszevonásokat

Madrid augusztus 22. (Rador.) Egész Spanyolországban csapatösszevonásokat eszközölnek és Cadix valamint Gibraltár utiránnyal a csapatokat délre küldik. A csapokat szállítása végett a Cadix-tartománybeli összes autókot lefoglalták. A lapokat cenzurálnak vetik alá a csapatmozgósításokra vonatkozó hírekkel kapcsolatban. Állítólag az intézkedések az olasz-abesszin háború lehetősége miatt történnek. A Baleári-szigetek helyőrségeit megerősítették.

Ujabb jelentés szerint a kormány, amely eddig megtiltotta a Délspanyolországba irányuló csapatösszevonásokról szóló hírek közzétételét, tegnap este hivatalos közleményt adott ki a lapokban és a rádió útján is, amely szerint az országban teljes a nyugalom, az eszközölt intézkedések már korábban elhatározott diszpozíciók következményei, amek most hajtottak végre.

A külügyminiszter és hadügyminiszter környezetéből úgy nyilatkoznak, hogy a csapatok Teneriffa és a Baleári szigetek megerősítésére szükségesek a hadügyminisztérium által már korábban elhatározott nemzetvédelmi terv

értelmében. Semmi ok sincs riasztó hírekre, amelyek teljes mértékben koholtak. Londonból jelentik, hogy a brit tenger-nagyi hivatal hivatalosan megáfolja egyik barcelonai lapnak azt a híret, hogy Anglia el akarja zárni a gibraltári szorosot.

Spanyol kormányrészlől bejelentették, hogy a katonai intézkedések a semlegesség megóvása és a biztonság érdekében a spanyol minisztertanács még régebben elhatározta s csak most kerülnek végrehajtásra. A hivatalos tájékoztató hangoztatja, hogy nyugtalan-ságra nincsen ok.

Modern csillárt olcsón Constructio
Piata Unirii 31. Telefon: 83.

Weizn

Az új elnök első prog hogy az angol kormán

A KKL luzerni

LUZERN, augusztus jelentette az Uj Kelet, a folyása érdekében egy érdemleges kongresszusi nista frakciók vezetősége sokat folytatott az új E zelt nagykoalició megter A tárgyalások igen n részvételük fejében mess egyeztek azonban Weizn ferenciáján Weizmann el tatót megértést a vallás A luzerni kongresszus jelentette — Weizmann A választás során a Miz Weizmann a választás előkkel fennálló konfliktu Weizmann elnöksége ügyeket, óriási elánt fog Palesztina-munkájában.

Kongresszu

Csaknem az összes kongresszus résztvevő az előzetesban, amelyek a cionista problémáit vitatták meg. A diskusszió folyt a Legislatív seben. A kongresszus vezetőben az a terv merült fel, delegáció utazzék Londonba Maodonald gyarmatiügyi lemost Londonban tartózkodó kormányzóval tárgyaljanak Councilről és egyéb politikiv Council kérdéséi pont resszus idején óhajtták Lond A londoni gyarmatiügyi hivazonyos részletkérdésekben azonban a Törvényhozó Tan gondolatánál merően kitart. A Jewish Agency exekutiv Council kérdéséi pont resszuson képviselt összes p palesztinai jisiv, a diaszp zsidó testülete és hogy a nak ebben a kérdésben tanu sege meg fogja sokszoroz Council elleni ellenállás ere

A németországi cionista ügyes helyzetet

A németországi cionista megnyitón napján még nem Luzernbe. A németországi zetek egy képviselője tart ben, aki a mértékadó kong arróí akarja meggyőzni, h szusnak a németországi k ér lapontra kell helyezkednie, a országai cionista delegátusok kongresszuson való részvete

Ha ugyanis a kongresszus indul meg a németországi eles kritikát gyakorolnának rezsim fölött, úgy a német soknak zárt sorokban el ke kongresszusi termet.

Stephen Wise newyorki határozott hangon tiltakozott a német rezsim fölötti vitá betiltása. Amennyiben ilyen rozná el magát a kongresszus jelölő és több társa el resszust.

A kongresszussal egyidejű zernben a KKL, illetőleg a renciája. A KKL konferenciával nyitotta meg, majd adást tartott „Zrael föld Két órán keresztül esetele galom tragédiáját, amely zett munka után még min kezik elegendő földdel. Bár bevétele fő, bár folyton új zsidókat telepít le a KKL, sitaná a helyzetet, ha opti adna.

Palesztinában új földterü igen nehéz. Egyrészt egyre nak földet eladni, másrészt akadályokat gördít a föld zsidó közben levő földbírtok

Weizmann elvállalta a Cionista Világszervezet elnökségét

Az új elnök első programja likvidálni a vallási elemekkel a konfliktust. Repülőgépen delegáció utazik Londonba, hogy az angol kormány a Legislatív Councilről tárgyaljon. A németországi cionista delegátusok kényes helyzete

A KKL luzerni konferenciája a világ egész zsidóságát közös harcra szólítja fel a földspekuláció ellen

LUZERN, augusztus 22. (Az Uj Kelet kiküldött tudósítójának jelentése). Mint már jelentette az Uj Kelet, a 19. cionista világkongresszus méltóságos és eredményes folyása érdekében úgy határozott, hogy a Cionista Világszervezet vezetését még az érdemleges kongresszusi tárgyalások megkezdése előtt megválasztják. A különböző cionista frakciók vezetősége már a kongresszus megnyitása előtti napokban lázas tárgyalásokat folytatott az új Exekutive összeállítását illetően és kísérletet tettek az úgynevezett nagykoalíció megteremtésére.

A tárgyalások igen nehezen haladtak, mert bizonyos frakciók az Exekutívában való részvételük fejében messzesemő követeléseket támasztottak. Az összes frakciók meggyeztek azonban Weizmann elnökségében, kivéve a Mizrachit, amely már krakkói konferenciáján Weizmann elnöksége ellen nyilatkozott azzal, hogy Weizmann sohasem mutatott megértést a vallásos zsidóság iránt.

A luzerni kongresszus szerdai ülésén — amint az Uj Kelet második kiadása már jelentette — Weizmann Chaimot választotta meg a Cionista Világszervezet elnökévé. A választás során a Mizrachit tartózkodott a szavazástól.

Weizmann a választást elfogadta és kijelentette, hogy igyekezni fog a vallásos frakciókkal fennálló konfliktust mihamarabb likvidálni.

Weizmann elnöksége akár nagykoalíció, akár kisebbségi élén fogja vezetni az ügyeket, óriási elánnal fog jelenteni az elkövetkezendő kongresszusi periódus cionista és Palesztina-munkájában.

Kongresszusi delegáció utazik Londonba?

Csaknem az összes kongresszusi delegátusok résztvettek az előzetes tanácskozásokban, amelyek a cionista mozgalmi politikai problémáit vitatták meg. Különösen élénk diskusszió folyt a Legislatív Council kérdésében. A kongresszus vezetőségének körében az a terv merült fel, hogy repülőgépen delegáció utazzék Londonba, ahol Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszterrel és a most Londonban tartózkodó Wauchope fő kormányzóval tárgyaljanak a Legislatív Councilről és egyéb politikai kérdésekről. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a Legislatív Council kérdését pont a luzerni kongresszus idején önhajtják Londonban elintézni. A londoni gyarmatügyi hivatal hajlandó bizonyos részletkérdésekben engedelményekre, azonban a Törvényhozó Tanács létesítésének gondolatánál mereven kitart.

A Jewish Agency exekutívje azt hiszi, hogy a Legislatív Council elleni akcióját teljes mértékben támogatni fogják a kongresszuson képviselt összes pártok, az egész palesztinai jisuv, a diaszpóra valamennyi zsidó testülete és hogy a világ zsidóságának ebben a kérdésben tanusított zárt egyetemes megfogja sokszorozni a Legislatív Council elleni ellenállás erejét.

A németországi cionisták kényes helyzete:

A németországi cionista delegátusok a megnyitó napján még nem érkeztek meg Luzernbe. A németországi cionista szervezetnek egy képviselője tartózkodik Luzernben, aki a mértékadó kongresszusi köröket arról akarja meggyőzni, hogy a kongresszusnak a németországi kérdésben olyan álláspontra kell helyezkednie, amely a németországi cionista delegátusoknak módot ad a kongresszuson való részvételre.

Ha ugyanis a kongresszuson széles vita indul meg a németországi állapotokról és éles kritikák gyakorolnának a mai német rezsim fölött, úgy a németországi delegátusoknak zárt sorokban el kellene hagyniok a kongresszusi termet.

Stephen Wise newyorki főrabbi éles és határozott hangon tiltakozott az ellen, hogy a német rezsim fölötti vitát a kongresszus betiltsa. Amennyiben ilyen cenzurára határozná el magát a kongresszus, úgy tiltakozás jeléül ő és több társa elhagyják a kongresszust.

„Izrael föld nélkül“

A kongresszussal egyidejűleg ülésezik Luzernben a KKL, illetőleg a KH világkongresszusi bizottsága. A KKL konferenciáját Ussischkin imával nyitotta meg, majd hatalmas előadást tartott „Izrael föld nélkül“ címen. Két órán keresztül esetezte a cionista mozgalom tragédiáját, amely 53 éves szervezett munka után még mindig nem rendelkezik elegendő földdel. Bár a nemzeti alapbevétele fő, bár folyton új földet szerez és zsidókat telepít le a KKL, mégis meghamisítaná a helyzetet, ha optimista jelentést adna.

Palesztinában új földterületeket szerezni igen nehéz. Egyrészt egyre kevesebben akarják földet eladni, másrészt mert a kormány akadályokat gördít a földszerzés elé. A zsidó kézben levő földbirtokok, a magán és

a nemzeti tulajdonban levők, az ország egész földjének 6 és félszázalékát teszik ki, míg a zsidó lakosság meghaladja az összlakosság 26 százalékát.

Ezután Transzjordániáról beszélt Ussischkin. Helyeselte azt az akciót, amely arra irányul, hogy Transzjordániát zsidó település számára nyissák meg, de leszögezte, hogy ezzel koránt sincs még megoldva a palesztinai földkérdés. Ha a zsidók Transzjordániában földet vesznek, ezzel a palesztinai föld még nem kerül a kezükbe.

Majd beszélt arról a kölcsönről, amelyet

a KKL fel akar venni anélkül, hogy részleteket említett volna.

Majd referált a Keren Kajemeth tevékenységéről a Hule-területen és a Beisan-földeken.

Másnap az egész gyűlést az Ussichkin referátuma fölötti vita töltötte ki. A szónokok, jórészt a Histadrut tagjai, rendkívül heves kirohanásokat intéztek a földspekulációk ellen és többek között olyan indítvány is elhangzott, hogy a földspekulációk gyermekeit ne vegyék fel a palesztinai iskolákba.

Elhatározták azt, hogy a KKL vezetőségében résztvehesse a nemzionista csoportok is, mint hitközségek, nőegyletek, stb., abban a mértékben, ahogy a KKL bevételeihez hozzájárulnak. Egy másik határozat a világ összes zsidó testületeit egységes és közös harcra szólítja fel a földspekuláció ellen. A világ minden zsidó erejét mozgósítani kell a KKL szolgálatába, hogy mennél több földet lehessen visszaváltani a zsidó nép számára.

Rheuma, kösvény és ülőidegzsába
legjobban bevált gyógyszere a Toga-tabletta.
Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszer-tartárban és drogériában.
Le 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

Madgearu és Manolescu-Strunga egymást vádolják az ország gazdasági csődjéért

„Sokkal nehezebb a közvéleményt meggyőzni arról, hogy a fekete: fehér, mint Manolescu-Strungának elhinni magáról, hogy knock autolta Anglia kereskedelemügyi miniszterét“

Bucuresti, augusztus 22. Néhány hét óta érdekes polémia folyik a fővárosi lapok hasábjain Manolescu-Strunga és Madgearu között. A polémia Madgearu kezde egy politikai gyűlésen tartott beszédével, melyben leszögezte azt, hogy Manolescu-Strunga kereskedelmi politikája a csőd szélére kergette az országot. Erre a beszédre vehemens ellenkritikával válaszolt Manolescu-Strunga, akinek kezéből időközben kivették a kereskedelemügyi miniszteri tárcát, ennek ellenére azonban a polémia nem szűnt meg a két pénzügyi államférfi között, akik most már mind a ketten volt miniszterek.

Manolescu-Strunga legutóbbi nyilatkozatára, amelyben a volt miniszter védi saját kereskedelmi politikáját és ellentámadást indít a nemzeti parasztpárt gazdasági politikája ellen, Madgearu a bucaresti lapok mai számában így válaszol:

— Azt állítottam korábbi nyilatkozatomban — írja Madgearu — hogy 1934 májusig a liberális kormány semmiféle akciót nem léptetett életbe az export támogatása érdekében. Csak akkor vették elő a nemzeti parasztpárti kormány által inaugurált rendszert, az exportjuttatások szisztemáját. Manolescu-Strunga nemcsak hogy nem cáfolja meg ezt az állítást, hanem meg is erősíti egy bizalmas jelentés közzétételével, amelyben arról panaszkodik a miniszterelnök, hogy a pénzügyminiszter (Victor Slavescu) elfogyasztotta az exportprémiumok alapját.

— Természetesen Manolescu-Strunga azt hiszi, hogy a deviza kereskedelem általa életbe léptetett rendszere hozzájárult 1935 év első felére terjedő export növekedéséhez, amely elérte az 1933-as év ugyanilyen periódusára eső kvótát. De ugyanó panaszkodik arról, hogy a Banca Naționala szabotálta devizakereskedelmi rendeletét. Ha pedig nem működött ez a szeszéma, akkor hogyan hozhatott gyümölcsöt?

Ha az 1935 év első felének exportja növekedést mutat az 1934 ugyanazon periódusá-

nak exportjával szemben, úgy ennek nem Manolescu-Strunga kereskedelmi politikája, hanem a következő okai vannak:

1. A petróleum és petróleumtermékek exportja mennyiségileg nőtt, 3 millió tonna helyett 3.300.000 tonnát exportáltak, azonkívül ezeknek a termékeknek az ára is 1200 lejről 1230 lejre emelkedett.

2. Noha a gabonaneműek exportja mennyiségileg csökkent, ez a csökkenés azért nem volt érezhető, mert a gabonaneműek ára tonnáként 1800 lejről 2300 lejre emelkedett.

3. Azonkívül nőtt az élőállat exportja mintegy 227 millió lejre. Csak ez volt az a tétel, amelynél érezhető volt az exportprémiumok rendszere.

1934-ben 1.400 millióval nőtt az export értéke

Ami pedig az importot illeti, azt állítottam, hogy 1934-ben az importcikkek értéke 1400 millió lejrel multa felül az 1930-as exportot. Manolescu-Strunga hogy elferdítse a tényeket, újból az 1934 év első felét hasonlítja össze az 1933 év első felével. Miért nem akarja azonban összehasonlítani a két teljes évet? Ha ezt tené, akkor rájönne arra, hogy míg 1933-ban az import havi középértéke 978 millió volt, 1934-ben 1.100 millióra emelkedett, vagyis a differencia 122 millió lej, ami az egész évre kalkulálva, 1466 millió lejt tesz ki. Azt hiszi talán Manolescu-Strunga, hogy az import hirtelen és brúszk csökkenése, amely 1935 első felében következett be, nem dezorganizálta az ipari termelést? Nem okozott anarchiát az árakban az árúknak a piacról való eltűnése miatt?

Ugyanehez a trükkmódszerhez folyamodik Manolescu-Strunga, hogy elrejtse a közismert való helyzetet, t. i. azt, hogy míg 1933-ban a kereskedelmi mérleg 2500 millió lejrel volt aktív, úgy 1934-ben a fölösleg mindössze 500 millió lejt volt. Ujra csak a két év első felének mérlegével jön elő és így meghamisítja a való helyzetet.

De Manolescu-Strunga tehetsége sem elég

CSALÁD-
ÉS TULAJDON-
VÉDELMEZ
NYUJT A
PHÖNIX
ELETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

arra, hogy megmagyarázza azokat a nehézségeket, amelyekkel a kormány helytelen gazdasági politikája miatt külföldi kötelezettségek kifizetésénél küzd. Ahelyett, hogy beismerné, hogy ennek oka a kereskedelmi mérleg fölöslegének eltűnésében a rendelkezésre álló deviza stókk csökkenésében rejlik, ehelyett Costin Stoicescut, a Banca Naționala adminisztrátorát támadja, akit devizadiktátornak nevez, holott a deviza politikát éveken keresztül Ion Lepadatu és a bank kormányzói végezték, az Angliával való szerencsétlen szerződés megkötéséért Tatarescut teszi felelősé, aki rendeletet adott arra, hogy a szerződést kössék meg és így tovább.

Madgearu azután Manolescu-Strungának különböző nagyszabású gyanus üzelmeknél való szerepét vizsgálja, majd leszögezi, hogy Manolescu-Strungának, illetőleg a liberális kormány gazdasági politikája a következő eredményeket hozta:

1. A lej összeomlását.
2. A köz- és a magánhitel lerombolását.
3. Az ország ellátásának dezorganizálását.
4. A tisztességes kereskedelem elpusztítását azzal, hogy a kereskedelmet zsáknányu dobták oda privilegizált monopolista csoportoknak, spekulánsoknak és kijárok-nak.
5. Az élet megdrágítását, a földművesek hivatalok és kispolgárok leszegényedését.

Szerencsétlenségre — fejezte be nyilatkozatát Madgearu — ezeket a konkluziókat nem tudja megdönteni Manolescu-Strungának semmiféle nyilatkozata. Sokkal nehezebb elhittetni Manolescu-Strungának a közvéleménnyel a feketéről, hogy fehér, mintsem azt hinni magáról, hogy knock autolta Walter Rucimant, Anglia kereskedelemügyi miniszterét.

Egy orvos levele a helyes leánynevelésről

Schwartz Menyhértné
leányintézetűsének,

ORADEA

Mélyen tisztelt Asszonyom! Kötelességemnek tartom, hogy most, az új iskolaév küszöbén elismerésemet fejezzem ki Önnek azért a tevékenységéért, amit 8 év óta fennálló országoshírű ortodox izraelita leányintézetében élen a leánynevelés terén kifejt. Mi orvosok tudjuk legjobban, hogy a serdülő leányok helyes neveléséről milyen sok függ nemcsak pedagógiai, de erkölcsi szempontból is, hiszen az idegen városban iskolába járó fiatal leányok vannak a legtöbb kisértésnek és rossz példának kitéve. Az Ön leányintézetében a leányok nemcsak a legjobb tanárnők felügyelete alatt kapnak segítséget az iskolai tanuláshoz, de a megengedett szórakozásokat, mozi, színházat, sétát, stb. is felügyelet alatt veszik igénybe és így módon a vidéki szülők meg lehetnek nyugodva afelől, hogy leánygyermekük hasznosabb és erkölcsnemesítőbb nevelésben otthon sem részesülhetne. Ez az oka annak, hogy évről-évre többen és többen iratkoznak be az Ön mintaszerűen vezetett leányintézetébe. En mint orvos személyes tapasztalataim alapján tiszta lelkiismerettel ajánlom a vidéki izraelita szülőknek, hogy gyermeküket az Ön leányintézetébe küldjék.

Fogadjon Asszonyom nagyrabecsülésem kifejezését.

Dr Nagypál József orvos
Săcueni.

GUSZTUS 23.
házak épültek, fa-
Uj negyedek
ed Jeruzsálemben
Főlépítettek háza-
t, elhagyatott tel-
el azelőtt a jeruzsá-
Rechavia, mind-
ből állott, ma már
a szent városnak,
akel, miket a szik-
áldozatkész mun-
ujabb városnegye-
t természetesen a
Világos, tágas lak-
okan tévedtek ab-
a nagy lakásokat
kiadni, holott még
isebb, de olcsóbb
el és Talbie Jeru-
szálem, széles uccák-
és vegyes lakos-
Keren Abraham,
utóbbi két év alatt
u kellett átváltoz-
as telkekre és ker-

az adó-
dífizeteket
adott ki az adó-
vagy elküldték,
cimüket. Kutahá-
s keresetüket le-
entékenyen esők-

égügyi
pi idők
ögött
sa fölött
am vizsgálatot indi-
pülőszerencsétlenség
Ugy hírlik, hogy
szükség. Az utóbbi
ek bílnősek te-
következtetni. A
az alminiszterium
kiadni.

ssze-
ágban
sa és Teneriffa
végre a
ncs riasztó hírekre,
koholtak.
gy a brit tenger-
megcáfolja egyik
írét, hogy Anglia
ri szorost.

ről bejelentették,
eket a semlegesség
érdekében a spanyol
ebben elhatározta s
hajtásra. A hivata-
a, hogy nyugtalan-

illárt
csón
structio
telefon: 83.

SPORT

Teljes erkölcsi és jelentős anyagi sikerrel zajlott le az aradi Hakoah Kfar Hamakabi tornaünnepélye

Arad, augusztus 22. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn este tartotta meg az aradi Hakoah Kfar Hamakabi sportünnepélyét a zsidó iskola udvarán. A rendkívül jól sikerült tornaünnepélyen báró Neumannótt kezdve az aradi zsidó társadalom minden számottevő tagja, a cionista szervezetek, köztük a Mizrahi igen népes gárdával és Rát Ef. raimmal az élén vettek részt. A tornaünnepély általános megállapítás szerint úgy hangulatban, mint külöségeiben az eddigi zsidó rendezvények között a legjobban sikerültnek mondható. Az ünnepély után az aradi zsidó testületek vezetői tömeges gratulációval halmozták el a Hakoah elnökét, dr. Salamon Ignácot, akinek aktív tevékenységéhez egyrészt a Hakoah termékeny működése, másrészt a megrendezett tornaünnepély sikere fűződik. Salamon dr érdeme annál is inkább értékesebb, minthogy a jól-sikerült tornaünnepélyt nagyrészt egyedül rendezte.

A díszturnán egyébként a Hakoah mintegy 92 tagból álló mintacsapata vett részt. Az ünnepélyt a teljes gárda botgyakorlatai vezették be, utána a férfitornaszok nyújtógyakorlatokat mutattak be. Ezután Altman Andre és Fraenkel Gyula vívóakadémiával szerepeltek, majd hölgyek és férfiak külön-külön korláton, hölgyek gerendán, hölgyek és férfiak parterben és végül ismét a teljes mintagárda a telavivi Makkabiadán bemutatott szabadgyakorlatot adta elő.

A zajos sikerű tornamutatóványok után a közönség fergeteges tepsviharral jutalmazta az aradi zsidó sportolók fegyelmességét, kitartó lelkesedését, amellyel a zsidó sportnak és a zsidó generáció fizikai nevelés-ügyének értékes szolgálatot tesznek, de az elismerésből kijutott az egyesület vezetőségének, elsősorban agilis elnökének is. A tornaünnepély jelentős összeget juttatott a Keren Kajemethnek, illetve a Kfar Hamakabi alapnak.

Balamaren tartották az Északi Liga birkozbajnokságának első körmérkőzését. Tudósítónk jelenti: A balamarei Phönix sportegyesület kezdeményezésére az Északi Ligába tartozó sportegyesületek birkozbajnokságát, országos ligabajnokság megrendezését határozták el. A bajnokság első mérkőzését augusztus 18-án a Phönix rendezésében Balamaren tartották meg. Szeptember végén a KMSC Clujon, októberben a Törökvs Oradean, novemberben az Olimpia és Törökvs Satumaren rendezi a bajnoki versenyt, amely körmérkőzés jellegű és pontszámra megy. Az első balamarei mérkőzés után a bajnokság állása: 1. Olimpia 14 pont, 2. Phönix 9, 3. KMSC 5, 4. Törökvs (Satumare) pont nélkül, 5. Törökvs (Oradea) pont nélkül.

Halászmajális Apahidan. Az Unitas sportklub halászbajnokságát augusztus 25-én, vasárnap Apahidan a Szamos mentén levő berekben halászmajálissal rendez, amely a kalomból az amatőr halászokat díjtalan halá szatra szivesen látja. Indulás autobuszokon reggel 6, fél 7 és 7 órakor, vissza este 7, fél 8 és 8 órakor az Apostol gyógytár elől. Jelenkezni szombat délig a Hecht-kalappal Str. Regele Ferdinand 30.

Még egyszer a cluji vízipólóbajnokságról... Egyik cluji reggeli lap tegnapi számában vélelmebe veszi azt a vissza. felé esült driblót, amely az U-KAC vízipólómérkőzés körül játszódott le és jobb ügyhöz méltó buzgalommal támadja a kerületi uszószozvetés elnökét a történetek miatt. Nem a mi feladatunk Seliceanu Gligor megvédése. Seliceanu az országos uszóbajnokságról való visszatérése után bizonyára majd megadja a kellő választ a „tárgyilegosan” informált közönségre. Mindössze azt a megjegyzést kockáztatjuk meg, hogy laptársunkat alaposan félrevezették és sokkal becstelésebb és igazabb ügyek védelmére hivatott hasábjait kár volt ennek az épületes ügynek a szolgálatába állítani.

Elutazott a román labdarúgó válogatók. Bucurestiből jelentik: Cernaution át a következő válogatott játékosok indultak el Berlinbe, illelőleg Erfurtba: Eugaria Radulescu, Bürger, Chiroiu, Albu, Deheleanu, Steinbach, Barulescu, Beke, Ciolacu, Barátki, Petea Válcov és Dobai. Később utánuk utaztak Szilárd és Stanescu. A mai nap folyamán igyekeznek szabadságot szerezni Juhász és Kovács részére, akik a fővárosban vannak és sikerült, úgy repülőgépen utaznak Berlinbe és idejekorán érkeznek meg a vasárnapi erfurti mérkőzésre.

Tudnak a tuniszi Makkabisták. A tuniszi Makkabi csapata megnyerte Észak-Afrika vízipólóbajnokságát. A Marsellesben lejátszott döntőmérkőzésen a zsidó együttes 6:3 arányban győzte le a Racing Universitaire Alger csapatát.

A Haggibbor házi teniszversenye ma, 23-án délután veszi kezdetét és vasárnap

estig tart. Az egyesület ez évben annyi sikert ért ki, mint a versenygárdájának és ifjúsági utánpótlásának lesz ez a verseny az erőmérője, úgyhogy a teniszt kedvelő közönségnek szebbnél-szebb küzdelmekben lesz része. Beleptidij szombat és vasárnap délután 20 lej, máskor 10 lej esetenként, míg permanens jegy ára 30 lej. A jövdelem teljes egészében a Makkabi Cernaution tartandó jubileumi kiküldetésére lesz fordítva.

A teniszszakosztály vezetősége kéri a sportkedvelőket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a sokat nyújtó versenyen. Az aradi Hakoah strand-ping-pong bajnoksága. Az aradi Hakoah ebben az évben is megrendezi immár tradicionális strand-ping-pong bajnokságát. A versenyen részt vesznek a timisoarai asztaliteniszzők is és természetesen a teljes aradi gárda. A versenyen hölgyek is indulnak.

KÖZGAZDASÁG

Elkészült az adókihágásokról és bírságokról szóló egységes törvény tervezete

Bucuresti, augusztus 22. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium megbízásából egy szakbizottság már hosszabb ideje dolgozik az adókihágásokról és bírságokról szóló törvény tervezetének előkészítésén. Ez a munka nagyjából készre befejezett nyert. Az új tervezetnek az a célja, hogy a különböző adó- és illetéktörvények ellen elkövetett kihágások és ezek retorziója egy törvény keretein belül nyerjen megoldást.

A törvénytervezet a következő kategóriákat állapítja meg: 1. Ha valaki szándékosan

kivonja magát az adófizetési kötelezettség alól. 2. Ha a kibuvás nem szándékos, de megtörtént. 3. Az adóhivatali és kivetési szervekkel együtt elkövetett vétségek és kihágások. 4. Hivatalos tényezők és személyek közbejötté nélkül elkövetett vétségek. 5. Kihágások, amelyek révén az állam kárt szenvedett. 6. Kihágások, amelyek azonban a kincstárt nem károsították meg.

Az új törvénytervezet a legközelebbi parlamenti ülészekon terjeszti be a kormány.

ARLEJTÉSEK. Augusztus 23-án a közegészségügyi minisztériumban árlejtést tartanak a carasmegeyi „Marila” állami tüdőszanatórium építési munkálatainak vállalata adása érdekében. — Augusztus 23-ikán a postavezérgazgatóságánál Bucurestiben árlejtést tartanak a timisoarai postaigazgatóság részére szállítandó 360 ezer kgr. pakura beszerzése céljából. — Augusztus 24-én az aradmegeyi Soimos község hivatalos helyiségében árlejtés utján értékesítenek 45 erdő faanyagát. — Szeptember 13-án az aiudi helyőrség parancsnokságán árlejtést tartanak hus és fűszer szállítása tárgyában. — Augusztus 26-án a cluji egyetem gazdasági hivatalában árlejtés utján vállalatba adják az egyetemi színház épületének villanyfelszerelési munkálatait. Előirányzat 500 ezer lej. — Szeptember 4-én árlejtést tartanak a monopolvezérgazgatóságán Bucurestiben a timisoarai dohánnyárbán raktáron levő 30 ezer kgr. makulatura papir értékesítése céljából. — Szeptember 20-án a timisemegeyi Petroman község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a község tulajdonát képező ezer darab élő tögyfának értékesítésére. — Szeptember 3-án Gheorgheni városában árlejtést tartanak a városi villamosüzem részére szállítandó 2000 kgr. gépalaj és 2000 kgr. cillinderolaj beszerzése tárgyában. — Szeptember 4-én a monopolvezérgazgatóságánál Bucurestiben árlejtést tartanak a Sft. Gheorghiei dohánnyárbán raktáron levő 60 ezer és a cluji dohánnyárbán levő 30 ezer kgr. makulatura papir értékesítése céljából. — Szeptember 20-án a timisemegeyi Petroman község hivatalos helyiségében árlejtés utján 6 évi időtartamra bérbeadják a községi vadászati jogot. — Augusztus 26-án a sátmari primárian árlejtést tartanak különböző városi ingatlanok értékesítése tárgyában. — Augusztus 26-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak a tüdőgyógyászati klinika kibővítési munkálatainak vállalata adása tárgyában. Előirányzat 2 millió lej. — Augusztus 28-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak 2520 ól bílkek tűzifa beszerzése céljából. — Szeptember 16-án Denta község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a községi vadászati jog bérbeadása tárgyában. — Augusztus 28-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak 15 ezer kgr. brikett beszerzése érdekében. — Augusztus 27-én az igazságügyi minisztériumban Bucurestiben árlejtést tartanak az aiudi fegyintézet részére szállítandó 5 vagon közén beszerzése céljából. — Augusztus 23-án a sátmari városában árlejtést tartanak a városi villamosművek ré-

szére szállítandó 20 ezer tonna teherbíróképességű mérleg beszerzése céljából. — Szeptember 2-án a bihormegyei prefektúrán árlejtés utján vállalatba adják a les-tinca-betuni utvonál 24-es számú vasbeton hid javítási munkálatait. — Szeptember 23-án a R. I. M. M. A. üzemek központi vezérgazgatóságánál árlejtést tartanak a humedorai üzemek részére szállítandó 2 ezer vagon mangál beszerzése céljából. — Augusztus 27-én a bistrifai helyőrség parancsnokságánál árlejtést tartanak 132 ezer kgr. másodosztályu marhahús, 350 kgr. sózott szalonna, 2500 kgr. füstölt szalonna, 1000 kgr. zsír és 200 kgr. kolbász beszerzése céljából. — Szeptember 16-án a deji sóbányák igazgatóságánál árlejtés utján értékesítenek egy 40 lóerős Lizenmayer típusú, budapesti Nicholson gyártmányú motort. — Szeptember 4-én az aradi prefektúrán árlejtést tartanak a Sicula-Cherclus utvonál építési munkálatainak vállalata adása tárgyában. Előirányzat 445 ezer 321 lej. — Szeptember 8-án a bistrifai városában árlejtés utján bérbeadják a városi pálinkafőzést. — Szeptember 3-án a sighisoarai primyrián árlejtést tartanak 1232 darab cserfa 50%-ban tűzifa anyag értékesítése céljából. — Szeptember 5-én a cluji klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak 38 vagon barnaszén, 12 vagon koksz és 21 vagon brikett beszerzése tárgyában. — Augusztus 26-án a brasovi szemészeti klinikán árlejtést tartanak 40 darab gyapjutakaró és 60 darab tollpárna beszerzése céljából. — Augusztus 28-án a cluji kerületi erdőigazgatóságon nyilvános árlejtés lesz a clujmegeyi Butezni község tulajdonát képező 51,187 és 37,739 köbméter tűzifa értékesítése érdekében. — Szeptember 3-án a cluji primárian árlejtést tartanak egy 2 ezer liter őr-tartalmu öntözőköcsi beszerzése tárgyában. — Szeptember 3-án a fágárai primárian árlejtést tartanak különböző aszfaltozási munkálatokra. Előirányzat 460 ezer lej. — Augusztus 28-án a cluji klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak 2520 köbméter bílkek tűzifa beszerzése érdekében. — Szeptember 17-én a brasovi V. hadtestparancsnokságon árlejtést tartanak a Brasov, Codlea és Rasnov-i helyőrségek részére szállítandó husneműek beszerzése tárgyában. — szeptember 5-én a sátmari primárian árlejtés utján értékesítenek 115 darab akkumulátort. — Augusztus 30-án Tusnad község hivatalos helyiségében árlejtés utján adják vállalatba a községi elemi iskola építési munkálatait. Előirányzat 290 ezer lej.

ZINEÁZ-FILM MŰVÉSZLET

Az OPERA MOZGÓ MUSORA:
Csütörtöktől: Milliók kedvence. Sharley Temple, Ez a kislány eladó. partnere Gary Cooper és Carole Lombard.

EDISON MOZGÓ MUSORA:
Ez műsor! I. Két arcu Woronzoff. Brigitte Helm, Albrecht Schönhaus. II. Halál-völgy lovasa. Tom Mix. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

A ROYAL MOZGÓ MUSORA:
Ma, pénteken új szenzációs kettős műsor: I. Aki mer az nyer. Premier sláger-vígjáték. Fősz.: Lucie Englisch. II. A csata. Fősz.: Inkinisoff, Annabella, Charles Boyer. Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Aki mer: 3.20, 6.20, 9.20, Csata: 1/5, 1/8, 1/11.

SZENKOR MOZGÓ MUSORA:
(A legújabb nyári mozgó)
Ma: A maláji tör (Charlie Chan Londonban). Earl D. Biggers világhírű regényalakját, a sárka detektívet Warner Oland alakítja. Izgalmas filmszenzáció. Előtte: Journal és Micky Mauss.

MUNKAS-MOZGÓ MUSORA:
Szombaton 6 és 9, vasárnap 3, 6 és 9-kor: I. Mi történt az 56. uccában? Főszerepekben: Ray Francis és Gene Raymond. II. Amor porázon. Főszerepekben: Schneider Magda és Wolf A'bach Betty. Helyárak: 10 és 12 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyesületi hirdetés...
Házasságokat biztos eredménnyel követhető szelvényekkel összekötéssel rendelkező „M. Rea” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116.

Iskolás tanulók teljes ellátást kaphatnak urí családnál. Neumann, Str. Abatele Zavorál 2/b.

Kiadó két szoba konyha mellékhelyiségekkel. Traian ut 55. Értekezni 3-5 között.

Kertes házban nagy parkettes szoba első és fürdőszobával (kapualatti bejárat) kiadó. Str. Bratianu 45.

Perzsaszőnyeg 7 1/2 kvadratos sürgösen olcsón eladó. Maloasa 27, földszint 4.

Csertilikkákkal rendelkezem, keresem 25 év körüli hölgy ismeretséget komoly házasság céljából, homozányi szükséges. „Tel-Aviv” jellegre.

Bejárónőnek vagy mindenesnek ajánlkozok fiatal zsidónő. Cim: Slamovits Frida, Str. Cureanului 3.

Diáklány 12 éves korig urí családnál hozott és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Rövid fekete, jóhangu zongora bérbeadó. Cim a kiadóban.

Bejárónőnek vagy mindenesnek ajánlkozok fiatal zsidónő. Cim: Slamovits Frida, Str. Curcanului 3.

Puhafa detailizet vezetésére alkalmas fiatalembert keresünk, ki könyvelésben is jártas. Csak feltétlen megbízható elsőrangú erők ajánlatát kérjük e lap kladóhivatalába „Lehet szombattartó” jellegre.

Keresek jobb, főzni tudó lányt minden háztartási teendőre. Cim: Firma Intim régiségkereskedés Str. Vlahuta.

Eladó Alba-Iulian a központ közelében ház és telek kedvező feltételekkel. Érdeklődni: Siedenfeld Alba-Iulia, Str. Mori 7.

A turdai Zsidó Kultúregyesület keres kaudióképes bérlőt. Bővebb felvilágosítást nyújt Lengyel Samu mérnök, Turda.

A „PHAROS” zsidó könyvkiadóvállalat eddig megjelent könyvei:

- 1. Zsidó miniatűrök**
12 zsidó író legjobb írásai.
3-4. I. Peltz;
Calea Văcărești
a bucuresti zsidónegyed regénye.
- 2. Ligeti Sándor:**
A bűvös erszény
Utópisztikus, érdekesítő regény.
- 5. Louis Golding:**
Magnolia Street
a mai angol zsidóság hatalmas eposza.

A fenti könyvek megrendelhetők a „Pharos” könyvkiadóvállalat (Cluj, Str. Baron L. Pop 23) és az Uj Kelet könyvosztálya utján.

Jödidé He

A zsidóság világhelyzetét ellenőrizhető rosszabb képpen a zsidó ifjúság egzisztenciális léte szempontjait, amelyek tragikus hezednek a zsidó köztudatát mindenütt lebecsültóság érvényesülése előtt. Németországban a politikai antiszemitizmus nem is zsidó familia szájából bizonyos, hogy az ifjú generáció felfelé, nincs helye az életében s különösképpen intellektuális és spekulatív Németországban ezzel kapcsolatban ekkoriban a zsidó cikkelyeztek, azt a írott paragrafusok nélküli bizalmas utasítások, amelyek és egy szisztematikusra és a zsidó munka bevélo propaganda révén.

Ez a kérdés a maga tehatóságával kopogtat a zsidó Mi történnék a zsidó amelynek joga van az élet akar s amelyet a zsidó társadalomgazdasági elhellyéből adódó politikai elnyomatás nemcsak az alkotás lendületétől, de egy szűk megteremtésének lehetőségét.

A kérdés már megfogalmazódott, hogy nem vezet, hanem az egyetemesről van itt szó. A Jödidé Hely, amely most bontogat a delyben, éppen ezért nem a cíók, hanem az egyetemes viselő intézmények utján megszervezni azokat az erőseket s megteremteni azokat, amelyek a zsidó ifjúság kérdését gyökerében vanna oldani. A népi fennmaradástartás elemi ösztöne diktálja ez a mozgalom a zsidóság zetének és intézményének kell, hogy részüljön. A zsidó van hivatva arra, hogy a lesztinai építőmunkára készságnak produktív pályára lépjen, másrésztől már itt segítsen azokat a törekvéseket zsidó ifjúságot gyakorlati irányítása révén igyekezzen a zsidóság teljes gazdaságának.

A mozgalom első stáció volt, ahol a hitközségek zsidó társadalmi intézmény arnyalati, vagy akár milyet dolásra való tekintet nélkül tartást félretelve állottak a re. Nyolcvanezer zsidó fiatal jének a biztosításáról van támogatása elől nincs érv hivatkozással kiterhett zsidó intézmény, amelynek vezető mértékben is át vannak hárított felelősség tudatától.

Emelkedett a fogyasztás

Tavaszi kezdete óta a gazdaságban javulás tapasztalható. Igazgatóság most közzéteszi szerint az év második negyedében 821 ezer kgr. volt a dohányszállítás, ami 170 millió lej értékű. 1933-as év hasonló időszakában 766 ezer kgr. fogyasztás volt, ami 110 millió lej értékű.

A fogyasztás emelkedését fellendülésével a munkásság segédének javulásával hozható magyarázat. A monopolvezérgazgatóság munkijé szerint Erdélyben Bucovinában és Munteniában emelkedésben, Beszarábiában növekedésben van a gyufafogyasztás állott elő. A robbanóanyagban a bányaművelés javult helyzete emelkedett s az elért viteli többlet pótolja a sóforrás hiányát.

Jödidé Hechaluc

A zsidóság világhelyzetének napról-napra ellenőrizhető rosszabbodása különösen a zsidó ifjúság elhelyezkedése és egzisztenciális léte szempontjából vet fel kérdéseket, amelyek tragikus sullyal nehezednek a zsidó köztudatra. A sorompókat mindenütt lebocsátották a zsidó ifjúság érvényesülése előtt. Ha a hitlerista Németországban a politikai és gazdasági antiszemitizmus nem is vette ki minden zsidó familia szájából a falatot, egészen bizonyos, hogy az ifjú generációnak, mely ott felnő, nincs helye az ország gazdasági életében s különösen a jövője az intellektuális és spekulatív pályákon. Amit Németországban ezzel kapcsolatban törvénybe cikelyeztek, azt más országokban írott paragrafusok nélkül is végrehajtják bizalmas utasítások, adminisztratív intézkedések és egy szisztematikus gyűlölségre és a zsidó munka bojkottálására nevelő propaganda révén.

Ez a kérdés a maga teljes és akutt aktualitásával kopogtat a zsidó nép ajtaján. Mi történjék a zsidó ifjúsággal, amelynek joga van az élethez, amely élni akar s amelyet a zsidó nép egészségtelen társadalomgazdasági elhelyezkedése s az ebből adódó politikai elnyomatás megfosztanak nemcsak az alkotás ambíciójától, és lendületétől, de egy szűkös egzisztencia megteremtésének lehetőségétől is?

A kérdés már megfogalmazásában nyilvánvalóvá teszi, hogy nem a cionista szervezet, hanem az egyetemes zsidó nép ügyéről van itt szó. A Jödidé Hechaluc mozgalom, amely most bontogatja szárnyait Erdélyben, éppen ezért nem egyének és frakciók, hanem az egyetemes zsidóságok képviselő intézmények útján igyekeznek most megszervezni azokat az erőket és lehetőségeket s megteremteni azokat az alapokat, amelyek a zsidó ifjúság holnapjának kérdését gyökerében vannak hivatva megoldani. A népi fennmaradás és a létfenntartás elemi ösztöne diktálja azt, hogy ez a mozgalom a zsidóság minden szervezetének és intézményének támogatásában kell, hogy részesüljön. A Jödidé Hechaluc van hivatva arra, hogy egyrészt a palesztinai építőmunkára készülő zsidó ifjúságnak produktív pályára lépését lehetővé tegye, másrészt már itt a galutban elősegítse azokat a törekvéseket, amelyek a zsidó ifjúságot gyakorlati pályákra való irányítása révén igyekeznek elejét venni a zsidóság teljes gazdasági összeomlásának.

A mozgalom első stációja Timisoara volt, ahol a hitközségek és a különböző zsidó társadalmi intézmények felekezeti árnyalati, vagy akár milyen más megmondásra való tekintet nélkül minden fenn tartást félretéve állottak a mozgalom élére. Nyolcvanezer zsidó fiú és leány jövőjének a biztosításáról van szó, és ennek támogatása elől nincs érv, amelyre való hivatkozással kitérhet zsidó egyén, vagy intézmény, amelynek vezetői a legkisebb mértékben is át vannak hatva a történelmi felelősség tudatától.

Emelkedett a dohányfogyasztás

Tavaszi kezdete óta a dohányfogyasztásban javulás tapasztalható. A monopólvézerigazgatóság most közzétett tájékoztatója szerint az év második negyedében 2 millió 821 ezer kgr. volt a dohányfogyasztás 1 milliárd 170 millió lej értékben, szemben az 1933-as év hasonló időszakában elért 2 millió 766 ezer kgr. fogyasztással, amelyek értéke 1 milliárd 110 millió lej volt.

A fogyasztás emelkedését az építkezések fellendülésével a munkásság fogyasztóképességének javulásával hozták összefüggésbe. A monopólvézerigazgatóság közzétett kommunikéje szerint Erdélyben, a Bánságban, Bucovinában és Munténiában a fogyasztás emelkedésben, Beszarábiában pedig csökkenésben van. A gyufafogyasztásban ismét esés állott elő. A robbanóanyagok árusítása a bányaművelés javult helyzetét következte. Ben emelkedett s az elért forgalmi és bevitteli többlet pótolja a sófogyasztásban beállott hanyatlást.

Véget ért a moszkvai kommunista kongresszus

Merényletet követtek el Moszkvában Dimitroff bolgár kommunista, a Reichstag-per volt vádlottja ellen

Moszkva, augusztus 22. (Rador.) A nemzetközi kommunista kongresszus tegnap este véget ért. A kongresszus a következő határozatokat hozta:

1. A nemzetközi kommunista tevékenység megállapított irányelvek és központi-lag irányított tervek szerint fog folytatódni.
2. Ami a taktikát illeti, Oroszország oly mértékben tart fenn kapcsolatokat a kapitalista államokkal, amennyire ezek támogatják és elősegítik a béke fenntartását.
3. Elfogadják a Népszövetséggel való együttműködést.

4. Felajánlják a szociáldemokratáknak a harci és védőszövetséget, különösen azokban az államokban, ahol fasiszta rezsim van, ha a szocialisták szervezetei hajlandók magukat kiegészíteni a kommunista internacionálé szellemében.

London, augusztus 22. Moszkvai jelentés szerint Dimitroff bolgár kommunista vezér ellen, akinek neve a berlini birodalmi gyűlés palotájának égésével kapcsolatban ellene emelt váddal vált ismeretessé, merényletet követtek el.

Megrendítő katasztrófa a brasovi repülőtéren

Beomlott egy épülő hangár és maga alá temette a munkásokat. Hét halott és 15 súlyos sebesült. Folyamatban a bűnügyi vizsgálat

Brasov, augusztus 22. Csütörtökön délelőtt 11 órakor megrendítő katasztrófa történt a Brasovtól két kilométernyire fekvő repülőtéren, ahol néhány hét óta egy hatalmas, 80 vadászrepülőgépet befogadó hangárt építenek, 900 négyzetméter területen. Az építkezésnél száz munkás vett részt, akik megfeszítéssel munkát végeztek, hogy a lehető legrövidebb időn belül el lehessen készíteni a hatalmas hangárt. Az építkezések Ganea mérnök tervei és irányítása, továbbá Jova építész felügyelete mellett folytak.

Ma délelőtt Ganea mérnök utasítást adott, hogy a tartófalakat az épülő hangár egy részéből emeljék ki és vigyék át a szomszédos kisebb hangár építkezéséhez. A munkások eleget tettek az utasításnak és a tartófalakat kiemelték. Amikor át akartak menni mindnyájan a szomszédba, nagy felállíták a tartófalakat, a támaszték nélküli maradt hangárnak egy része irtózatossal robbanással összeomlott. Nagy porfelhő támadt az összeomlott épületrész körül és velőtrázó segélykiáltások hallatszottak az omladékok alól.

A repülőtéren és a közeli utcákban óriási pánik támadt, munkások és polgárok rohantak a katasztrófa színhelyére, ahol nemsokára megjelent a mentőkülönműve né-

hány orvosa és a közkórház sebészei és ápolói. Az első két órában hét halottat és 15 súlyos sebesültet emeltek ki az omladékok alól. Három munkás eltűnt; ezek bizonyára szintén életüket veszítették az összeomlás alkalmával. Valószínű, hogy a súlyosan sebesültek közül is néhányan el fognak pusztulni.

A mentési akció mintaszerűen folyt le, a betegeket azonnal beszállították a kórházba és az operációk szorulókat gyors műtétnek vetették alá. A halottak kiletét egyelőre nem lehetett megállapítani.

A katasztrófáról a helyszínen megjelent rendőrség emberei azonnal jelentést tettek az ügyészségnek, ahonnan Radu Pascu főügyész ment ki és déli egy óráig helyszíni vizsgálatot tartott. A főügyész magához rendelte a mérnököt és az építést vezető építőmestert, akiknek kihallgatása az egész délután folyamán tartott. Az ügyészség köréből kiszivárgott hírek szerint a közeli órákban letartóztatások várhatók.

A sebesült munkások egy része román, másik része magyar.

A katasztrófa híre a városban és a környéken megrendítette az embereket. A lakosság tömegesen sietett a helyszínére, a romokhoz azonban senkit a hatósági embereken kívül nem engedtek.

Uj, nagy devizacsalási botrány van kitörőben

A kormány nagy közéleti botránytól tart, ha a panama részletei és abban szereplők neve nyilvánosságra kerül

Szeptember 12-ikén lesz a Vasilescu, Calatorescu, Nacht panama főtárgyalása

Bucuresti, augusztus 22. A Vasilescu-Nacht-Calatorescu-Tony Iliescu-féle devizapanama ügye koránt sincs még lezárva. Miután a vizsgálóbíró már lezárta a vádindítványt, olyan újabb adatok birtokába jutott, amelyek a nyomozás kiterjesztését teszik indokolttá. Ezek az újabb adatok és különösen az újabb adatok nyomán felbukkant új nevek óriási szenzációval hatnak.

A vizsgálóbíró haladéktalanul jelentést tett az új fejleményekről Codin Stefanescu főügyésznek és Procop Dumitrescu ügyésznek, akik a maguk részéről jelentést tettek a kormánynak.

A vizsgálóbíró maga elé idézte Dorel Dumitrescut, a Banca Nationala lemondott kormányzóját, hogy bizonyos felvilágosításokat adjon a Banca Nationala és a devizagangszterek kapcsolatairól.

Nagy közéleti botrány robbanna ki a leleplezés nyomában

A Zorile úgy tudja, hogy nem a Calatorescu-Nacht-Vasilescu-ügyben vannak újabb fejlemények, hanem ennek vizsgálata során egész halom ehhez hasonló devizacsalás nyomára bukkantak a hatóságok. E

devizacsalások közül az egyik méreteiben sokszorosan felülmúlja azt a tranzakciót, amelynek a belgák estek áldozataul.

A vizsgálat olyan stádiumba jutott, amely ennek az új panamának minden részletét felfedertette. Minthogy azonban a vizsgálat adatainak nyilvánosságra hozatala egyértelmű volna egy óriási közéleti botrány kibukkanásával, a kormány közelről érdekli a vizsgálat menetéről és csak akkor történhetik döntő lépés az ügyben, ha a kormány hozzájárulását adja ehhez.

Ecéből Mitija Constantinescu pénzügyi adminisztrátor fogadta Stanescu vizsgálóbíró és Manolescut, a Banca Nationala inspektorát, akik kifejtették az ügy részleteit egyrészt bűnügyi szempontból, másrészt a Banca Nationala szemzögeből.

A pénzügyi adminisztrátor informálni fogja tüzetesen a miniszterelnököt és a kormány fog majd arról dönteni, hogy lépjen-e akcióba az ügyészség.

Mitől tart a kormány?

Ez a gondos óvatosság — írja a Zorile — akár milyen furcsának is tűnik fel, bizonyos fokig jogosult a Vasilescu-ügy tanulságal

kapcsán. A kormány súlyos órákat élt keresztül, az a körülmény pedig, hogy sár fröccsent magas méltóságokat viselő személyekre, még ma is érzeteti hatását.

Minthogy a most felfedezett panama sokszorosan felülmúlja a belga panamát, a kormány vizsgálat tárgyává kívánja tenni, vajjon opportunus-e egy új és nagy vihart felkavaró botrányt utnak bocsátani, amely még jobban komplikálná az amugyis komplikált és konfuzus politikai helyzetet.

Ha azonban — folytatja a Zorile — a kormánynak lehetnek morális gátlásai, amelyek eljárását az ő szempontjából igazolják, a közvéleménynek minden oka meg van arra, hogy e szempontokat ne vegye figyelembe.

Ha vannak olyan magas méltóságok, amelyek helyzetükkel viszáltak és befolyásukat visszaélésekre használták fel, úgy kapják meg méltó büntetésüket és távolítsák el őket a közéletből.

Érthető, hogy a kormány fél a botrány kitörésétől. A botrányt azonban nem fog lehetni azzal elkerülni, ha néhány kijáról visszaélései morális fedezetét kapja meg a kormánynak és az egész liberális rezsimnek.

Szeptember 12-én lesz a devizacsalás főtárgyalása

A Vasilescu-féle devizacsalás főtárgyalását egyébként szeptember hó 12-re tűzte ki az iflivi törvényszék. Calatorescu ujra kérte szabadlábra helyezését ezuttal morális garancia ellenében. A váditanács a kérdés fölért ma fog dönteni.

A palesztinai költségvetési felesleg miatt csökkenteni fogják az adókat

Jeruzsálem augusztus 22. Többibben megemlékezett az Új Kelet Palesztina költségvetésének egészen különleges helyzetéről. Mialatt a bevételek 30 százalékkal nagyobbak voltak az előirányzott összegnél addig a várható kiadások tétele 20 százalékkal csökkent. Erről az érdekes és szinte páratlan álló államgazdasági jelenségről a „The Near East and India” című tekintélyes angol folyóirat a következőket írja:

A világ minden országának pénzügyminiszterei bizonyára nagy irigykedéssel néznek Palesztina felé. Olyan ország, amelynek pénzügyi helyzete szinte páratlan. Az állami költségvetésnek évről-évre hatalmas bevételi többlete van a kiadások fölött. Az elmúlt közigazgatási esztendőben két és egyegyedmillió font többlet mutatkozott. A régebbi többlet, amelyet a kormány pénztáráiban őriznek, körülbelül ötmillió font, vagyis több egy év költségvetési összegénél. Mi történjen a felhalmozott pénzekkel? Mint ismeretes a palesztinai kormány kincstárnoka, Mr. Johnsonnak az a terve, hogy a kormány redukálni fogja a lakosság adóit.

Néhány évvel ezelőtt a palesztinai nyilvánosságot nagyon izgatta a kormánynak az a bejelentése, hogy vizsgálóbizottságot fognak kinevezni, melynek feladata lenne előkészíteni az általános és közvetlen jövedelmi adót. Akkor zsidó és arab körökben egyaránt tartottak attól, hogy egy ilyen adó kedvezőtlen gazdasági visszahatást fog kelteni. Annak ellenére, hogy közben az ügy beszerzése céljából Londonból szakember érkezett Palesztinába, ezt az adót mégis elejtették. Most pedig azt halljuk, hogy a kormány a fennálló közvetett adók és illetékek csökkentését szándékolja.

Az idézett újságban Josef L. Cohen angol cionista foglalkozik a kérdéssel, hogy mi történjen a fölösleggel? A cikkíró azt hiszi, hogy az adócsökkentést csak egyes gazdasági területeken kell végrehajtani, így például bizonyos típusú motorok megadóztatásánál. Egy általános adóredukció csak zavarokat okozna. Fontos lenne továbbá a pénzeknek produktív felhasználása olyképpen, hogy a kormány egyúttal szolgálja az ország sűrűségeit is: erdősítésre, utépítésre, mocsarak lecsapolására, a posta és telefon rendszer javítására stb.

Fontos lenne továbbá, hogy Palesztina nagyobb városai parkokat és befásított berkeket kapjanak. Mindezek a kiadások nem csak hogy jelentősen feljavitánák magát az országot, hanem egy egészséges pénzügyi politikának a jellegét viselnék magukon.

Az újság hozzáteszi, hogy nem a kormány feladata kitálatni új kiadási lehetőségeket. A parkozás például a városok dolga, nem pedig a kormányé.

Meghalt Konduriotisz volt görög köztársasági elnök

Athén, augusztus 22. (Rador.) Konduriotisz tergenagy, volt köztársasági elnök ma meghalt.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE
IRTA: SCHÖN DEZSŐ (55)

Hosszu és dicsőséges uralkodása alatt így választott Reb Lipe Teitelbaum. Az 1902. évi Chebra Kadisa választásánál rá kellett azonban jönnie arra, hogy ez a „választási rendszer” még Maramuresban is idejét mulla. Ez a választás, mellyel kapcsolatban azt jegyzi fel a krónika, hogy „ebben az időben a haladás fényes győzelmet aratott a maramuresi sötét reakció fölött”, hónapokkal előbb lázba hozta a sighetit zsidóságot s Reb Lipe Teitelbaum súlyos vereségével végződött.

A választás iránt megnyilvánuló szokatlan érdeklődés is azt bizonyította, hogy a választás kimenetelének elvi jelentőséget tulajdonítanak. Két jelöltje volt a Chebra Kadisa elnöki székének. Az egyik oldalon volt Wieder Antal, egy jónevű és népszerű sighetit ügyvéd, a másik oldalon Reb Jánkev Glück, a rabbi személyes jelöltje. A Wieder-párt szervezkedése elsősorban a rabbi hatalmának megtörését célozta, de ez a párt ugyanakkor demonstrálni akart ama formula mellett is, mely szerint „azért, mert valaki intellektuális pályán működik, még lehet vallásos, jó zsidó”. Ennek a formulának az igazolására igyekeztek a legelőkelőbb zsidó erkölcsi testület elnöki székébe egy aktív fiskálist ültetni.

Reb Lipe látta, hogy minden oldalról összefogják ellene, ezért teljes vértetében szállott sikra. Előbb egyenként magához hívatta hivatelt, rámutatott arra, hogy a zsidó jövő szempontjából mennyire fontos a chaszid jelölt győzelme. Azután „hand tekiesz-káf” és eskü erejével ígértette meg mindegyikkel, hogy a chaszid jelölt mellett fog szavazni.

Az ellenpárt ugyancsak nagy erőfeszítéseket tett a siker érdekében. A monarchia minden sarkából szólították haza az elvárásokat, sokan 3-4 napos utat sem kíméltek, csak hogy gyakorolhassák szavazati jogukat. Olyan korteskedés folyt, mint egy parlamenti választás előtt. A választáson, mely lát-beomer napján zajlott le, a progresszív párt győzött óriási szavazattöbbséggel.

A választás eredményét a budapesti sajtó úgy regisztrálta, mint „a maramuresi zsidóságnak a korlátolt-ság rabbincaiseiből való kiszabadulását”. A hetvenedik évéhez közeledő Reb Lipe Teitelbaumra súlyos csapás volt ez a vereség. Ez a történet, erősakaratu férfi egész életében csak győzelmeket és sikereket ért el s most, amikor az első vereség érte, már tul gyenge volt ahhoz, hogy szembeszálljon feltámadó ellenfeleivel. A lelkében bizonyára egy egész világ omlott össze s megdöbbenve torpan meg az előtte új és érthetetlen jelen-ség előtt. Nem ismerte, nem akarta meglátni és megérteni ezeket a zsidóságban gyülekező új erőket. Amig a hatalom magasságában volt, addig vakon haladt el mellettük, most pedig félt már a szemükbe nézni.

A vereség megroppantotta életerejét, megtörte elpusztíthatatlan életkedvét. A szó szoros értelmében nem bírta túlnéni a kudarcot. Röviddel a választás után ágyának esett és sűrűn kapott asztmatikus rohamokat. Az orvosok tanácsátlanul állottak betegágya körül. Minden pillanatban tartani lehetett a bekövetkező tragédiától.

A trónutódlás kérdését Reb Lipe már korábban megoldotta. Szükségessé tette ennek a kérdésnek a rendezését valószínűleg az a körülmény, amelyről annakidején sokat suttogtak a sighetit udvar környékén, hogy Chánele, a rebecan, akinek tudvalevőleg Reb Jajlis volt a kedvence, az ifjabbik testvér kezére akarta játszani a trónt. Chánele különböző megoldásokon törte a fejét. Előbb arra gondolt, hogy Reb Chájem Hers, az idősebb testvér legyen a város hivatalos rabbija, míg Reb Jajlis legyen a tulajdonképpeni rebbe, a dinasztia feje és a chaszidok atyja. Próbálta a trónt olyképpen is megosztani, hogy a fiatalabb testvér a „gulel”, a kerület rabbija legyen és az idősebb a város rabbija. Arra is gondolt, hogy Reb Jajlis legyen a sighetit beszédin feje, de minden terve meghiúsult.

Reb Lipe félt ennek a nagyraavagyó asszonynak a politikai mesterkedéseitől, aki nem egyszer avatkozott bele a sighetit udvar legkényesebb diplomáciai ügyeibe. Ezért még életében kinevezette idősebb fiát rabbihe-lyettesnek, s ezt a kinevezést egy a hitközséggel, mint az illetékes hatóságokkal jóváhagyatta. Reb Lipe ezzel az aktusával csirájában folytotta el a rebecan által szított és a felszint alatt lappangó tesvérharcot.

Reb Jajlis abban az időben járt jegyben s Reb Lipe, aki tisztában volt állapotával, szeretett volna még részt venni fia lakodalmán. De mert ágybanfekvő, súlyos beteg volt, úgy állapodott meg nászával, a planco-vai rabbi-val, hogy Sigheten tartják meg az esküvőt.

Még megérte fia lakodalmát. Még ráemelte megtört tekintetét gyermekeire és rájuk adta utolsó áldását. A nagybeteg caddik ajkára a szülői öröm kicsalt még egy utolsó mosolyt, de ereje és ellenálló képessége rohamosan fogyott. Néhány nappal később, sevát hó utolsó napján a hivatelt ezreinek aggódó, kétségbeesett imája közepette, Reb Lipe Teitelbaum szíve megszűnt

dobogni.

Reb Lipe, a legharcosabb Teitelbaum, elköltözött az élők sorából. Nemcsak a chaszid hívők tizezei, de az egész magyarországi ortodoxia megrendülve értesült a halálhírről. Barát és ellenfél egyaránt elismerte, hogy a tórának egy nagy bajvivője, a vak istenhitnek egy soha meg nem tántorodó harcosa kezéből hullott ki a vezéri pálca. Temetésére különvonatok hozták az ország minden sarkából, de külföldről is a gyászoló hivatelt ezreit.

Huszonnégy órán keresztül özönlött Sighetre a gyászoló végszakadatlan serege. A városban megszűnt a forgalom, lehúzták az üzletek redőit és bezárták a műhelyeket. Az egész város felkészült, hogy megadja a végtszességet Sighet rabbiájának. A gyermekeket is kieresztették a chéderekből, a fiatalok meg öregek együttesen szomorúan és megilletődéssel állottak a halott caddik koporsója előtt. Zokogás rázta a nagy tömeget, mely a hossza nyuló szertartás miatt az esti órákban indult meg a sighetit temető felé, hogy elkísérje Reb Lipét utolsó útjára.

A szelroza minden irányában szétszórt zsidóság a temetést követő harminc napon át gyászolta a sighetit caddik halálát. Az emberek összegyűltek a templomokban, hogy meghallgassák a gyászbeszédet. A gyászbeszédet sorát Pozsony ünnepeltnevi rabbija nyitotta, meg, aki ezekkel a szavakkal parentálta el szefárd ellenfelét:

„Suhant a fejsze és letörte a chaszidizmus Libanonjának leghatalmasabb törzsét. A tóra zsákok öltött magára és siratja, gyászolja, nagy halottját: Reb Chájem Jomtov Lipe Teitelbaumot, az igazi caddikot, korunk büszkeségét.”

A chaszid világ érezte, hogy egy fényesen ragyogó csillag hullott le az ő egéről és utána sötétség támadt.

NEGYVENHATODIK FEJEZET

Reb Lipe halála után a Teitelbaum-dinasztia életében egy huszesztendős stagnálási korszak veszi kezdetét. Az új idők szabad szelleme és szabad levegője egyre nagyobb réseket ütött a chaszidizmus soraiban és kíméletlenül szedte továbbra is áldozatait.

Nem csak az idő dolgozott Reb Chájem Hers, az új sighetit caddik ellen, de nem kedvezett szerencséje sem. Amennyire legendás volt Reb Lipe szerencséje, annyira kisérte a balsors Reb Chájem Hers minden lépését.

Reb Lipe alatt a wisznitzi udvar egyrészt politikai okok, másrészt az ő belső viszálai miatt nem terjeszkedhetett Maramuresban, viszont Reb Chájem Hers a Hágér-család elfoglalta Maramures nagyrészét. Most már nemcsak saktereket neveztek ki Maramuresban, hanem véglegesen betörték a megyébe és elfoglalták a legkomolyabb rabbiszékeket, úgy hogy ma már hét Hágér-rabbi hirdeti Maramuresban a wisznitzi ház dicsőségét. Ennek az előretörésnek kettős oka volt. Az egyik ok az, hogy a politikai változások révén érvényüket veszítették azok a gátló intézkedések, amelyek útját állották a Hágér-család maramuresi terjeszkedésének. A másik oka pedig, hogy amig a sighetit dinasztia a városban koncentráltá hatalmát, addig a wisznitzi ház a falura épített, s így a chaszid-mozgalom hanyatlása, melyet a felvilágosodás idézett elő, elsősorban a városoktól Teitelbaum táborát sújtotta, míg a falvak népe-re bazirozó Hágér-dinasztia ereje hosszú ideig még érintetlen maradt.

Reb Chájem Hers működésének idejébe esik bele a világháború katalizmája, mely feldulta Maramures és hosszú ideig földönfutóvá tette a sighetit rabbit is, aki közel három évig volt kénytelen távol lenni hivateltől és hitközségétől. Azután jöttek a békeszerződés és elszakították tőle birodalmának tekintélyes részét. A sighetit rabbikerület „hinterland”-ja Csehszlovákiához lett csatolva, s habár a chaszid gondolat nem ismeri a vármhatárokat, a háború befejezése után Reb Chájem Hers és csehszlovákiai hívei között egyre lazább lett a kapcsolat.

S az a balsors, a szerencsétlenségek végtelen láncolata, mely végigkísérte Reb Chájem Hers politikai pályafutását, egyéni életét sem kímélte meg. Működése idején az egyéni tragikum nyomta rá bélyegét a sighetit udvarra. Nyolc gyermekét temette el Reb Chájem Hers, ő maga állandóan betegeskedett, súlyos szívbetegsége szenvedett és mindennek tetejében sok álmatlanul eltöltött éjszakát okozott a sighetit udvarnak a rebecan betegeskedése is.

Nem az egyéni képességeken mulott, hogy Reb Chájem Hers munkáját nem koronázta siker. Tehetséges, okos és minden iránt érdeklődő ember volt. De nem volt szerencséje, mert az idő ellene dolgozott. A nagy chaszid-dekonjunktura idején vette át a vezetést és az új chaszid-konjunktura hajnalhasadását már nem érthette meg.

Bár a legmozgalmasabb történelmi időkben élt, mégsem jegyez fel róla a krónika semmi említésre méltót. Nem voltak sem nagy győzelmei, sem nagy vereségei, egyszerűen azért, mert az ő működése a chaszidizmus dekadenciájának korszakába esett. Ez a dekadencia megingatta a mozgalom alapjait a chaszidizmus nagy országaiban, Lengyelországban, Oroszországban és Litvániában is. A gazdasági és szellemi felszabadulás egyaránt rántották ki a talajt a chaszidizmus lábai alól. A háború megnyitotta ugyan újra a zsidó szenvedések és a zsidó nyomor zsírpajzait és így az idő ismét kedvezett a miszticizmusnak és vallási extázisnak. A háború, forradalmak és a politikai bizonytalanság felszántották megint a talajt a chaszidizmus alá, elvetették a magot is, de ez a mag még nem kelhetett ki. A sors kiszámíthatatlan akarata folytán éppen a chaszid-lakta területek voltak a legvéresebb hadszínterek s így a változások egyelőre inkább súlyos erkölcsi süllyedésben, semmint vallási és lelki felemelkedettségben nyilatkoztak meg.

Nehogy azonban igazságtalanok legyünk, mégis fel akarjuk említeni Reb Chájem Hers egyetlen nagyobb-szabású fegyvertényét, amely hónapokon keresztül tartotta izgalomban a chaszid kedélyeket. Ez pedig a wisznitzi udvarral vívott persely-háború volt, az ugynevezett „piske-geld máchajke”.

Tudott dolog ugyanis, hogy Palesztina nagy helyet foglalt el a misztika emlein táplálkozó chaszid zsidóság fantáziájában. A spanyolországi üldözések után ott keltették életre az ősi zsidó misztikát és Palesztina lett az a centrum, ahonnan kiáradt a szent és titkos tan. A középkori kabbala örökébe lépő chaszidizmus megvetette egy új chaszid település alapjait s az örök változás országát ideáljainak középpontjába állította.

A chaszid rebe számtalan titulusa mellett palesztinai cimert tartotta legfőbbre. Ritka, ünnepélyes alkalmakkor, amikor leirta, hogy kinek a fia, melyik szent és félelmetes rebének az unokája, nem mulasztotta el odairni azt is, hogy „nási veámárcál” vezér és pátriárka, „a szent romok és sirok fölött örökös település, a kóel vezére”.

Palesztina egyébként vajmi kicsi befolyást gyakorolt a gálat országokra. Egy kis zsák szentföld, mely a hívők szerint megvédte a halottat a férgék pusztítása ellen, egy kis zsák buza, amelyből a kiválasztottak és szentek számára megsütötték a „smire-mácsész”-t, — ezek voltak az ország export cikkei. Néha küldtek egy havdalának való gyertya-nyalábot és egy tubák szelencét. Viszont a chaszid zsidó féltő gonddal vigyázott ezekre a tárgyakra és a Messias utáni vágyakozásának kedves szimbólumait látta bennük.

A chaszid zsidó állandó kapcsolatot tartott fenn Palesztinával. Minden jó chaszid házában volt egy persely, az ugynevezett „Rabbi Májor báal hánész biksz” s komoly vállalkozásnál, az élet nagy fordulójánál a chaszid zsidó nem feledkezett meg Palesztináról, célja és sikere érdekében bizonyos összeg erejéig fogadalmat tett a báal-hánész-alap javára. A chaszid udvarok megbizottai időközönként kiürítették a perselyeket és hónapokkal később megérkezett a nagypécésertes palesztinai nyugta, mely igazolta az összeget és jelentette az illetőnek, hogy imádkozni fognak érdekében Rachel özvegye, Rabbi Simon bár Jocháj és a többi szentek sírjainál.

Amikor a chaszid zsidó meghalt, nem temettek mellé kardot és csákot, nem húzták el kedvenc nótáját, hanem kikapták valamelyik féltve őrzött és jól elzárt fiók aljából a „báal-hánész” nyugtákat és elhelyezték mellé koporsójában. A chaszid zsidó meg volt győződve, hogy ennek az utlevélnek felmutatása mellett a tüzes pallóst tartogató cherub megnyitja a mennyek kapuját a jámbor lelke előtt, aki egész életét át nagy áldozatok árán támogatta azt a hajlékot, amelyben a Sechina otthonosan érzi magát.

Reb Chájem Hers Teitelbaum koronájából hiányzott a palesztinai cimere. Sem az apja, sem a nagyapja nem tettek lépéseket abban az irányban, hogy ehhez a cimerehez hozzájussanak. Amikor a Teitelbaumok lejöttek Maramuresba, a kóel már meg szervezte volt a Hágér-dinasztia s Reb Chájem Hers ősei a sighetit chaszidok által gyűjtött palesztinai pénzeket a wisznitzi udvarra bízták, hadd juttassa azt el rendeltetési helyére.

Miután Reb Chájem Hers elfoglalta a sighetit trónt, egy szép napon arról kezdtek beszélni, hogy a kóel költségén kivándorló wisznitzi chaszidokat — a sighetit chaszidok rovására — előnyben részesítik. A sighetit chaszidok nem utalták többé Wisznitzebe a perselypénzeket, hanem tárgyalni kezdtek egy önálló sighetit kóel: egy független palesztinai adminisztráció felállításának ügyében.

A sighetit és wisznitzi táborok között kitört a nyílt háború. A párthivők kikapták egymás kezéből a perselyeket, fantasztikus vadakat hangoztattak egymással szemben, a szokásos röpiratok sem maradtak el s a „piske grácsersz”-ból komoly ügy lett.

Időközben maga a palesztinai kóel is két pártá szakadt, egy a sighetit udvarnak, mint a wisznitzeinek volt táborra. Viszont ezek a chaluka-zsidók, akiknél ezek a perselypénzek az egzisztenciát jelentették, rájöttek arra, hogy ez a játék végeredményben az ő bőrükre megy.

HÍR

Az Országos Zsidó Jagozat
Str. Saguna 7 sz. alatti jagozatok pénteken, augusztus 23-án közölték dr. Schwarz Vilmo-

— Négyhónapi börtönt esempész francia gyáros. Bük: A repülőgépen történt szesés utolsó aktsusa is lezárult. A törvényszék tegnap ítélték a pereszek fölött. Vlad Cocea napra, Roger de Bourton ly hónapra és Mihail Spataru ték.

— A hatvan évét betöltő rok tiltakozni fognak nyulien. Bucurestiből jelentik: ügyi miniszteriumnak az Keletben közből intézkedése betöltött egyetemi tanároka valószínűleg dr. dr. Anghel fogja. A Tempo szerint az közásra fog találni az érde-

— A Beszarábiában többök horribilis fizetésű ig. Bucurestiből jelentik: A T. hogy Pong, az abesszin cs. bizott japán ügynök elsősor. tiszteket ajánlott fel előket. 1000 dollárt kapnának a seregbe való belépésükkor é fizetést a tisztek, 800-at a tek.

— Olaszország nagymen-sárolt össze Romániától. Bük: Az ipar és kereskedelegjobb adatai szerint a elsősorban a mezőgazdasági pertőleumexport az utóbbi. keny mértékben növekedett. mékek nagyban vásárlója ország, amely az abesszin h. kinttel látja el magát.

— Felfüggesztették a cse. aki beleüvetett a régi napt. curesstiből jelentik: A be. elrendelte Ocoleanu csen. felfüggesztését, amiért nem. be a miniszteriumnak azt. hogy a csendőroknak nem. lépniök a régi naptár híve. gyűléseken. Egyébként a. matban van.

— Idegenforgalmi értekez. feketefetengeri primárok és curesstiből jelentik: A Feket. levő megyék prefektusai, va. menti városok primárjai, miniszter elnökletével ma. tottak, amelyen résztvettek. Tuca államtitkár, valami. riu, az idegenforgalmi hivat. értekezlet tárgyat annak s. pezte, hogy a tengerparti. több fejlődését biztosítsák. hogy a dobrudzsai városok. helyvel, a beszarábiák Cet. ponttal szövetségbe tömörít.

— Eljegyzés. Sulem Mih. rabbi fia eljegyezte Sajndi. ciesti rabbi leányát.

— Fölvétel az oradeai o. leánygimnáziumba. Az ora. hitközség közel félszázados. gimnáziumába, Erdély egy. nyilvánossági jogu középisk. —36. tanévre szóló beiratás. 25-31 között tartanak m. bármely osztályába iratko. felvételiük iránti kéllően fel. ványukat haladéktalanul ny. kola igazgatóságához. M. nyok: iskolai, születési, uj. polgársági bizonyítványok. kolák bizonyítványai csak. tamozással érvényesek. Fo. tával és minden egyéb. készséggel szolgál az isko. Válaszbélyeg mellékelendő. A. iratkozók román nyelvből és. vétel vizsgálatot tesznek. javítavizsgálatok szeptember. kezdtük. A javítavizsgá. lentkezés végső határideje. A tanítás kezdete szeptem. egyenruha viselése kötelező. tájékoztatásra közöljük m. gimnázium talmud-tórával m. dítalanul áll a tanulók re.

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Jagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, augusztus 23-án délelőtt 1-2 óra között dr. Schwartz Vilmos tart inspekción.

Négyhónapi börtönt kapott a selyemcsempész francia gyáros. Bucurestiből jelentik: A repülőgépen történt selyemcsempészés utolsó akta is lezárult. A slatinai törvényszék tegnap ítélkezett a selyemcsempészek fölött. Vlad Cocea álhirlapíró: 6 hónapra, Roger de Bourton lyoni gyárost négy hónapra és Mihail Spatarut 15 napra ítélték.

A hatvan évet betöltött egyetemi tanárok tiltakozni fognak nyugdíjaztatásuk ellen. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumnak az az újabb, az Uj Keletben közölt intézkedése, hogy a 60 évet betöltött egyetemi tanárokat nyugdíjaztatja, valójában dr. Anghelcutu is érinteni fogja. A Tempo szerint az intézkedés tiltakozásra fog találni az érdekeltek között.

A Beszarabiában toborozó japán ügynökök horribilis fizetést ígért a tiszteknek. Bucurestiből jelentik: A Tempo tudni véli, hogy Pong, az abesszin császár által megbízott japán ügynök első sorban a volt orosz tiszteknek ajánlott fel előnyös szerződéseket. 1000 dollár kapnának az abesszin hadseregbe való belépésükkor és 700 dollár havi fizetést a tiszték, 800-at a vezérkari tiszték.

Olaszország nagymennyiségű árut vásárolt össze Romániától. Bucurestiből jelentik: Az ipar és kereskedelmi minisztérium legújabb adatai szerint a román kivitel, elsősorban a mezőgazdasági termékek és pertólemuexport az utóbbi időben jelentékeny mértékben növekedett. A román termékek nagyban vásárolja főleg Olaszország, amely az abesszin háborúra való tekintettel látja el magát.

Felfüggesztették a csendőrhadnagyot, aki beleüvített a régi naptár híveibe. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium elrendelte Oceaun csendőrhadnagyának felfüggesztését, amiért nem vette figyelembe a minisztériumnak azt az utasítását, hogy a csendőrhívek nem szabad közbé lépniük a régi naptár hívei által rendezett gyűléseken. Egyébként a vizsgálat folyamatban van.

Idegenforgalmi értekezletet tartottak a fekete-tengeri primárok és prefektusok. Bucurestiből jelentik: A Fekete tenger partján levő megyék prefektusai, valamint a tengerparti városok primárai Inculet belügyminiszter előkötetével ma értekezletet tartottak, amelyen résztvettek még Titeanu és Iuca államtitkárok, valamint Sergiu Dimitriu, az idegenforgalmi hivatal vezetője. Az értekezlet tárgyát annak szükségessége képezte, hogy a tengerparti városok fokozottabb fejlődését biztosítsák. Elhatározták, hogy a Dobrudzsai városok Constantza székelyhely, a beszarabiák Cetatea Alba központtal szövetségbe tömörülnek.

Eljegyzés. Sulem Mihalovits, a bródi rabbi fia eljegyezte Sajndl Stoleart, a hencsi rabbi leányát.

Felvétel az oradeai ort. zsidó fiu- és leánygimnáziumba. Az oradeai ort. zsidó hitközség közel félszázados fiu. és leánygimnáziumába, Erdély egyetlen ort. zsidó nyilvánossági jogú középiskolájába az 1935-36. tanévre szülő beiratások augusztus hó 25-31 között tartatnak meg. Ez iskolák bármely osztályába iratkozni szándékozók felvételük iránti kellően felszerelt folyamodványukat haladéktalanul nyújtják be az iskola igazgatóságához. Melléklendő okmányok: iskolai, születési, ujrairatási és állampolgársági bizonyítványok. A felekezeti iskolák bizonyítványai csak tanfelügyelői látogatással érvényesek. Folyamodványmin tával és minden egyéb felvilágosítással készséggel szolgál az iskola igazgatósága. Válaszbélyeg melléklendő. Az első osztályba iratkozik román nyelvből és számtanból felvétel vizsgálatot tesznek. A felvételi és javítóvizsgálatok szeptember hó 2-án veszik kezdetüket. A javítóvizsgálatokra való jelentkezés végső határideje augusztus hó 25. A tanítás kezdete szeptember hó 15. Az egyenruha viselése kötelező. A vidéki szülők tájékoztatására közöljük még, hogy a fiu-gimnázium talmud-tórával kapcsolatos, mely általánosan áll a tanulók rendelkezésére.

Száz éves embert ítéltek 3 évi kényszer-munkára. Kairóból jelentik: A kairói törvényszék életfogytiglani kényszermunkára ítélte Ali el Chahavai nevű arabot, akire rá bizonyult, hogy hosszú ideje kábítószercsempészéssel foglalkozik. A száz éves ember most megkezdte büntetésének kitöltését és az ítélet szerint dolgoznia kell a fogházban.

Mezőgazdasztrájkok törtek ki Litvániában. Berlinből jelentik: Litvániában több helyen mezőgazdasztrájkok törtek ki. A parasztok országutakon erőszakkal akadályozták élelmiszeres szállítmányoknak a városokba való eljuttatását s így tiltakoznak a litván kormány agrárellenes politikája ellen. A városi piacokon máris élelmiszerhiány érezhető. A parasztok rendelkeznek a sztrájk sikeréhez szükséges szervezethez és eredményesen küzdenek kielégítő életlehetőségek eléréseért.

Székrekedésnél, gyomorrontásnál, emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, májduzzanatnál, vértórtórásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

Rövid hírek mindenámen. Bécsben a mentőket lég- és gázvédelmi kurzusokon fogják kiképezni. Első gyakorlatuk szeptember 24-én lesz az osztrák fővárosban. — A berlini alagutazásellenes tiltakozás tovább az eltakarítási munkálatok. Kevés remény van arra, hogy élve kerüljenek elő a hiányzó munkások. — Nankingi jelentés szerint Wang kínai külügyminiszter, aki a napokban lemondott, visszavonta lemondását. — Az Echo de Paris közli, hogy Malában újraszervezik a légi védelmet és házvédelmi intézkedéseket foganatosítanak.

Megégett egy kisfiu kukoricásítás köz. Sarmaseli tudósítónk jelenti: Tragikus szerencsétlenség történt tegnap Sarmaselen. Chereches George gazdálkodó 8 éves kislfia miatt szülei a mezőn dolgoztak a nyári konyhában tüzet gyújtott, hogy kukoricát süssön. A tüzhelyből kipattanó szikra felgyújtotta a közelben levő gyaluforgácsot. Pillanatok alatt lángokba állott az egész konyha. A szomszédok csak akkor vették észre a tüzet, amikor a kisfiu már súlyos égési sebeket szenvedett. A gyermeket orvoshoz vitték, aki bekötözte súlyos égési sebeit. Ez azonban már nem segített, mert a szerencsétlen gyermek szörnyű égési sebeibe még az éjszaka folyamán belehalt.

Kiutasítottak Lengyelországból két szovjet tudósítót. Varsóból jelentik: Hirt adtuk arról, hogy Moszkvából kiutasították a közelmúltban Otmar Berson lengyel újságíró, aki kompromittáló cikket írt a kominternről. Mint Varsóból jelentik, a lengyel hatóságok hasonló módon torolták meg a sérelmet. A lengyel kormány nem hosszabbította meg a Tass újságírók és az Isvestija tudósítónak tartózkodási engedélyét, akik kénytelenek voltak elhagyni Lengyelországot.

A Poale Cedek templomában (Str. G. Baritiu 16 szám alatt) f. hó 24-én, szombat délelőtt 11 órakor az istentisztelet keretében Glasner Akiba főrabbi templomi zenekart fog tartani. A Poale Cedek templombizottsága.

Repülőhangyák lepték el Londont. Londonból jelentik: Az utóbbi napok szokatlanul nagy hőségét következében tegnap repülőhangyák raja lepte el az angol fővárost. A hangyaraj berepült a lakásokba úgy, hogy szinte elviselhetetlenné tették egész napon át a városban való tartózkodást. A londoni microbiológiai intézet igazgatója kijelentette, hogy egy évszázad óta nem fordult elő hasonló eset Londonban.

Ülésre hívják össze a danzigi parlamentet. Danzigból jelentik: A parlamentet hétfőre ülésre hívták össze. Először fogják választani a meghallgatják a kormányjavajelentést.

Erős, vérbő, kövér emberek igyanak napoként, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és kitűnően szabályozza a vérkeringést.

Örökbe adná két és fél éves fiúgyermekét jobb napokat látott, négy gyermekkel özvegyen maradt szegény zsidó asszony, aki nem tudja négy gyermekét kezemen tartani. Az asszony címe megtudható az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Ócskavasnak adják el a háboruban győző óceánjárót. Londonból jelentik: Az Olympic nevű óceánjárót, a legnagyobb angol kereskedelmi hajót közelebből ócskavasként fogják eladni. Ezzel a hírrel kapcsolatban említi meg, hogy az Olympic a háború alatt elsüllyesztett egy német gőzöst. Akkoriban a hajó kapitányát kitüntették.

Costiui gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a marauresei Astra-között a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői a Costiui gyógyfürdőn kivételes kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek árából 40 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk szíves megbízottjához.

Hirek az épülő országból

Habib Djamati, ismert arab-egyiptomi író, a palesztinai törvényhozó testület tervezett életbeléptetéséről azt írja, hogy ezt a tervet az araboknak most éppúgy el kell vetniük, mint azt Herbert Sámuel kormányzóságának idején tették. Ha az arabok részt vennének a törvénytestület munkájában, akkor hivatalosan is elismernék Palesztina fölött az angol mandátumot. A Legislatív Council, írja Habib Djamati, nemcsak hogy nem fog semmi hasznot hajtani az araboknak, hanem ellenkezőleg, csökkenteni fogja nemzeti aktivitásukat.

Hebron mellett, Bet Djabrin arab faluban az összes arab pártok képviselői gyűlést tartottak, a pátrközi béke helyreállítása érdekében. A gyűlésen a következőket határozták: 1. Meg kell kísérelni az összes arab pártok kibékítését. 2. Az arab telektulajdonosokat rá kell venni, hogy zsidóknak ne adjanak el földeket. 3. Támogatni kell az arab kolonizáló bankot. 4. Minden eszközzel meg kell akadályozni a zsidók további beözönlését. Érdekes, hogy a gyűlés vezetésére meghívták a muftit és Ragheb Macaeibit. Az utolsó pillanatban azonban visszavonták a meghívásokat, mert belátták, hogy két ellentétes párt vezetője nem alkalmas egy pártokivüli gyűlés lefolytatására. Az arab sajtó nagy része egyébként élesen állást foglal az egész rendezvény ellen, mert ebben is egy új szakadást lát.

1935 szeptemberében Haifában új gyógyszergyárat létesítenek „Hillel” név alatt. A gyár szoros kapcsolatban lesz a munkás betegpénztárral és elsősorban ezek részére fogja előállítani a gyógyszereket. Eddig a vállalatban 4500 font sterlinget investáltak. — A „Zori” gyógyszergyár Tel-Avivban fölemelte alapitókáját 4 ezer font sterlingről 7 ezer font sterlingre. — Tel-Avivban „Gome” néven gyárat létesítettek, amelyben hűsítő számúra preparált poharakat, szopókákat, stb. állítanak elő.

A palesztinai kormány a közeljövőben behozatali vámot vet ki a selyemre, különösen annak olcsóbb fajtáira, amelyeket Japánból importálnak. Ezzel meg akarja könnyíteni a okrmány a palesztinai selyemipar helyzetét.

Az elmúlt héten a palesztinai ipar képviselőinek egy delegációja jelent meg a kormányzó előtt. A küldöttség három követelést terjesztett a kormányzó elé:

1. Egységes védővám-rendszer bevezetése az összes ipari cikkekre, hogy az idegen áruk beözönlését megakadályozhassák.
2. Függetleníteni kell az ipari cikkek vámhivatalát a kormány általános vámhivatalától. A kormány jelöljön ki egy bizottságot, amely a lakosság képviselőivel egyetemben vizsgálja ki az ország ipari lehetőségeit.
3. A kormányzó megígérte a követelések alapos kivizsgálását, de egyelőre még korainak tartja a külön ipari vámhivatal felállítását.

A Beyruthban megjelenő „Dieriad” című újság vezércikkben foglalkozik a zsidóknak a Libanonba való bevándorlásával. A Libanon lakói — írja az újság — valósággal könyörögnek a zsidók bevándorlásáért, hogy általuk enyhüljön az ottani nép leirhatatlan nyomora. Ugyanabban a cikkben támadják azokat az arab lapokat, melyek zsidó bevándorlás ellen foglalkoznak állást. A maroniták — írja az idézett újság — üdvözik a zsidó bevándorlást, mert a zsidó olyan nép, amely energiát, kulturát és tőkét hoz az országba és abban a helyzetben lesz, hogy Libanon sívár területeit átváltoztassa olyan ország-részre, ahol tej és méz folyik.

A „Phoenizia” ablaküveg gyár Haifában már beszerezte az összes szükséges gépeket, amelyekért 13.500 fontsterlinget fizetett. A gyár a közeli hónapokban kezdi meg működését.

Egy zsidó magántársaság Haifában nagy raktárházak építésébe kezdett 3000 négyzetméter területen. Az építkezési munkálatok ez év októberében nyernek befejezést. A vállalat különböző áruk beraktározásával fog foglalkozni és a beraktározott árukra olcsó kamatok mellett kölcsönöket fog folyósítani. A raktárak építésébe eddig 10.000 fontsterlinget investáltak.

Özvegy Florence Hornik asszony elhunyt férje, dr. Oszkár S. Hornik nevére alapítványt létesített, amelyből 120 font sterlinget folyósítanak évente fiatal tudósok számára, akik fertőző betegségek leküzdése körül tevékenykednek. Az ösztöndíj élvezője tartozik a jeruzsálemi egyetem kutató tudományos intézetében dolgozni.

Augusztus 24-én, szombat este kezdi meg Sigheten erdélyi turnéját
 a SIEGLER igazgató vezetése alatt álló
cernauti jiddis operett-társulat

Színre kerül:
MAZELTOV
 מזל טוב
Néger lány
 נענער מיידל

A társulat csillaga

SEVILLA PASTOR,
 a hírneves szubrett, aki legutóbb Cernautiban aratot nap-nap után forró sikereket.

Az együttes főerőssége
Erna Siegler,
 akinek művészi játéka az előadásokat a világvárosi színpad nivójára emeli.
Saját diszlet! Balett!

UJ KELET Legújabb hírek

Az amerikai szenátus külügyi bizottsága megszavazta a semlegességi javaslatot

(Első oldali cikkünk folytatása.)

A Matin közlése szerint Portugália súlyos pénzügyi helyzete következtében könnyen meglehetne vásárolni gyarmatainak egy részét, amelyre ezideig is csak állandóan kiadási többleteket jelentettek Portugália számára. Ha a megegyezés létrejön, a hatalmak a gyarmatokat fel fogják kínálni Olasz- és Németországnak.

Az amerikai szenátus külügyi bizottsága megszavazta a semlegességi javaslatot

A Figaro londoni jelentése szerint az angol kormány ismertette Washingtonnal a keletafrikai konfliktussal kapcsolatban a párizsi háromhatalmi tárgyalások meghiusulása után keletkezett helyzetet.

Washingtoni jelentés szerint az amerikai szenátus külügyi bizottsága megszavazta a semlegességi javaslatokat s a plénum elé terjesztette. Ha a törvényhozás elfogadja a javaslatokat, beültetik a fegyver- és hadianyag-kivitel a háboruszkodó országokba és korlátozásokat léptetnek életbe a vizuon történő szállítások útjába is.

Eritréában végetért az esős időszak

A párizsi Journal jelentései szerint az eritreai határvidéken már csaknem teljesen végetért az esős időszak és Abessziniában is vége felé közeledik, amit az a tény igazol, hogy a nap egyre sürűbben mutatkozik a felhőgöngyön hasadékaik át. Noha abessziniai kormány részről váratlan olasz támadást tartanak, a katonai rendszabályok foganatosítása egyelőre még korlátok között folyik.

Római jelentés szerint a keletafrikai szolgálatra jelentkezett Ciano gróf sajtó- és propagandaügyi államtitkár helyére Alfieri képviselőt nevezték ki a reszort élére.

Olaszország változatlanul kitart Ausztria megvédése mellett

Genfi jelentés szerint a Brenner-hágó körzetében küszöbön álló olasz nagygyakorlatok olasz hivatalos körök intencióihoz képest azt készülnek bizonyítani, hogy

Olaszország keletafrikai gondjai mellett is változatlanul kitart az Ausztria integritása megvédésére irányuló eddigi középeurópai politikája mellett.

Egyébként az olasz lapok nagyon óvatos hangon nyilatkoznak Anglia Olaszországgal szembeni magatartásával. A Giornale d'Italia ama nézetének ad kifejezést, miszerint arra kell törekedni, hogy az olasz-angol együttműködés a multtal szemben ne korlátozódjék kizárólag Európára. A lap szerint Angliának nem szabad akadályokat gördíteni a nagy olasz nemzet terjeszkedési lehetőségei elé, hogy a szigetország területein kívül helyezze el egyre fokozódó emberfölségét.

Falcioni konzul tul van minden veszélyen

Adis-Ababa, augusztus 22. (Rador.) Hivatalos közlemény rámutat arra, hogy Falcioni konzul augusztus 21-én elutazott a fővárosból, hogy Marcosba, állomás helyére utazzék. A konzul vasútra ment. Az a szolga, aki a konzul ösvérét őrizte két lövést, majd fájdalomkiáltást hallott. A bárót sebesülten találta meg. Visszavittek Addis-Ababába, ahol kórházba szállították. Az olasz követség hivatalosan közli, hogy Falcioni saját maga sebezte meg magát. Állapota egyébként kielégítő és tul van minden veszélyen.

Kártérítést követel a biatorbágyi merénylet egyik áldozatának felesége

Azt állítja, hogy a magyar államvasutak igazgatóságát Matuska előre figyelmeztette a merényletre

Budapestről jelentik: A biatorbágyi merényletnél meghalt Kornfeil Emil bécsi lakos felesége kártérítési pert indított a magyar államvasutak ellen. A magyar bíróság a keresetet elutasította azzal, hogy az államvasutak nem felelhet Matuska merényletéért. Az özvegy ügyvédje azonban magánnyomozást vezetett s ennek alapján azt állítja, hogy Matuska levélben bejelentette, hogy a magyar-

országi vasúti hidak ellen merényletet fog elkövetni, sőt az államvasutak igazgatóságához írt egyik levelében éppen a biatorbágyi hidat jelölte meg. A budapesti tábla bizonyítást rendelt el az ügyben. A hír nagy szenzációt keltett már csak azért is mert ha Kornfeilné megnyeri a perét a többi áldozatok hozzátartozói is újabb perfelvételt fognak kérni.

„A nemzeti parasztpártnak nincs szüksége választási prémiumra sem kormányzási hozományra”

Mihalache nyilatkozata személyiségek és választási kormány kombinációról

Bucuresti, augusztus 22. Az utóbbi időben a legkülönbözőbb verziók keltek szárnyra a küszöbön levő belpolitikai változásokról. Egyik ilyen kombináció az volt, hogy választási kormány kerülne uralomra amely prémium nélküli tiszta választásokat rendezne és az a párt, amely e választások során többséget kapna, venné át az uralmat.

Az Adeverul kérdést intézett Mihalache-hoz, a nemzeti parasztpárt elnökéhez, hogy neki és pártjának mi a véleménye a személyiségek, illetőleg a választási kormányt illetően?

— Vannak kis pártok — felelte Mihalache — amelyek saját erejükre vannak bízva és amely pártok a legközelebbi választás ese-

tén megsemmisülnének. Bizonyos intrikák következtében befolyásosnak nevezett körökben sok az előítélet és félelem a nemzeti parasztpárti kormányzással szemben amelyet az ország követel. Ezek a frakciók és kis koalíciók azért igyekeznek felszínre tartani magukat, hogy részesedést kapjanak a kormányzás hozományából.

— A nemzeti parasztpártnak nincs szüksége választási prémiumokra sem kormányzási hozományra.

Mihalache ezután dicsérte a szabad választás rendszerét, amelyet egyedül a nemzeti parasztpárt honosított meg és alkalmazott, majd kijelentette, hogy nem tartja komolynak a választási kormány híret.

Összeült a liberális párt végrehajtóbizottsági ülése

Tony Ilescu mégis kilépett a liberális pártból, Dumitrescut pedig földművelésügyi miniszternek nevezik ki

Bucuresti, augusztus 22. Csütörtökön délután 6 órakor összeült a liberális párt nagyhorderejű végrehajtóbizottsági ülése. Ugy volt, hogy az ülés előtt Tatarescu és Bratianu Dinu találkozni fognak, hogy egymás között elintézzenek bizonyos vitás kérdéseket. Erre a találkozóra azonban nem került sor. Tatarescu miniszterelnök a délelőtti folyamán Victor Antonescu pénzügyminiszterrel dolgozott együtt, aki tájékoztatta a külföldön folytatott tárgyalások menetéről, majd Manolescu-Strungával tárgyal. Ezalatt Bratianu Dinu Franasoviciot fogadta, akivel a délutáni pártvezetőségi ülésről tanácskozott.

Igy sok vidéki szenátor és képviselő már tegnap este Bucurestibe érkezett, hogy részt vegyenek a mai végrehajtóbizottsági ülésen. Ezeknek a bevonásával Tatarescu lakásán értekezlet volt, amely behatóan foglalkozott a mai pártvezetőségi üléssel. Mint megírtuk, Tony Ilescut barátságosan felszólították, hogy lépjen ki a pártból, ő azonban nem volt erre hajlandó. A tegnap esti értekezleten azután elhatározták, hogy Tony Ilescut ki fogják zárni a pártból.

Tony Ilescu értesült erről a határozatról és ezért ma délelőtt felkereste a miniszterelnököt, akinek bejelentette hogy a pártból kilép. Tatarescu tudomásul vette a bejelentést és így az affér ilyenformán befejezést nyert.

A Tempo arról tud, hogy Grigore Dumitrescut, a lemondott bankkormányzót viszont rehabilitálni fogják és ki fogják nevezni földművelésügyi miniszternek.

Egyébként a miniszteri felelősség új törvényének elkészítésével megbízott bizottság munkájával elkészült. A javaslatot bemutatták a miniszterelnöknek. A tervezetet már a törvényhozási ülészek első napjában tető alá hozzák.

Jól haladnak a külföldi tárgyalások

Bucuresti, augusztus 22. A kormány gazdasági bizottsága ma délben ülést tartott a pénzügyminisztériumban Tatarescu elnökeivel. Costinescu dr hosszú expozét tartott a külföldön folytatott kereskedelmi tárgyalásokról és közölte, hogy az angol kormány elfogadta a román kormány által javasolt módosításokat a nemrég kötött kereskedel-

mi konvenciót illetően. Costinescu kérte, adjanak engedélyt számára, hogy a konvenció értelmében 100.000 fontot átutaljon. Közölte még a Németországgal folytatott tárgyalások menetét, valamint a ma Leonnak adandó utasítások tartalmát. Ami a párizsi tárgyalásokat illeti, Antonescu rámutatott arra, hogy úgy a francia kormány, mint a hitelezők egyetértenek a román javaslatokkal és habár a tárgyalások még egy ideig el fognak húzódní, azok kedvező befejezést nyernek majd. Sassu miniszter közölte, hogy a buzaértékesítési kampány kitünően halad. A 33.000 vagon diszponibilis mennyiségből eddig 22.000 vagon lett értékesítve. Az árak tartósan magas irányzatot mutatnak.

Az ülés végeztével a Tatarescu a következő kijelentést tette: Sajnálom, de politikai téren nem tudok eleget tenni a kávéházakban terjesztett szenzációs híreknek.

Borzalmas szerelmi gyilkosság és öngyilkosság

Cernauti, augusztus 22. Gheorghe Sauka Kiseleu községbeli legény, aki összeveszett Eugenia Bolciuc 19 éves leánnyal, aki nem akart hozzámenni feleségül, elhatározta, hogy bosszút áll. Két lövést adott le a leányra, de nem talált, ezután a puskával kezdte ütni, majd bajonettel több szurást ejtett rajta. Végül Végül Sauka saját magát leszurta. Mindkettőjük állapota súlyos.

Siminiceanu fogházor meg akarta ölni Coroiut

Bucuresti, augusztus 22. Ma reggel folytaták Siminiceanu fogházor kihallgatását, aki tudvalevőleg megszököttette Coroiut, majd mellbelötte magát. A fogházor többször elajult kihallgatása alatt amelynek során érdekes valamást tett. A közkatona elmondta, hogy a szökés előtt egyik káplárja megpofozta és emiatt elkeseredett. Coroiu ekeeredettségét használta fel arra, hogy rábeszélje a szökésre. A bandita felszólította, intézze el, hogy augusztus 12-én éjszaka tizenkettő és három óra között szolgálatot teljesítsen.

— Ha pénzbe kerül, nyugodtan fizessen — mondotta neki — tisztesen adom vissza. Nagyhangu ígéretekett tett, majd a szökés előtt felszólította, csempésszen egy levelet a szomszédos cellába. Nem tudja, ki vette át a levelet.

A szökés után látta, hogy Coroiu nem hajlandó teljesíteni neki tett ígéréit és elhatározta, hogy megöli a banditát, aki ilyen helyzetbe kergette. Popalau község közelében két országúti vándort rabolt ki Coroiu, aki mindössze 300 lejt zsákmányolt. Egy nagykereskedőt is ki akart rabolni, de nem találta otthon. Ugylátszik, ekkor határozta el magát arra, hogy önként jelentkezik. Siminiceanunak azt monodta, hogy élelmiszerekért ment, ehelyett Botosani felé távozott és ott jelentkezett ügyvédjénél. A fogházor pedig helyzete kiátástalansága miatt mellbelötte magát szolgálati fegyverével. Az ügyben a vizsgálat folyik tovább.

— Elfogták Csehszlovákiában Endesz Árpádot, a hírhedt betörőt. Komáromból jelentik: A csehszlovákiai csendőrségnek sikerült elfognia Endesz Árpádot, a hírhedt nemzetközi betörőt. Endesz abban a pillanatban tartóztatták le, amikor Verebely község plébániaépületébe behatolt, hogy azt kifossa. Endesz neve jóismert a világsajtó hasábjairól régi, nagyszabású büntetési kapcsán. „Müködött” Aradon és a többi nagyobb erdélyi városokban is, főmüködési helyei azonban a nagyvárosok: Bécs és Budapest voltak. Legutóbbi Csehszlovákiába utazott, ahol déli Szlovénországban követett el kisebb-nagyobb betöréseket. A hírhedt betörő, aki ma már 53 éves, életében összesen negyvenévi börtönbüntetést kapott, ebből azonban csak néhány esztendőöt ült le. Kihallgatása során elmondotta, hogy kiöregedett már a foglalkozásából és szeretne „nyugalomba” vonulni.

Taxa postala
pikette in urma
No. 224718/8

18. Telefon: 110
Havonta 110,
évre 600, egem
félvre: Havont
félvre 12, egem
dészek díjzab
KELET az er
dóság egyetlen
Cikkünk atányo
rse megjelöléséve

Párizsban nagy mérsékelt határo

Az végzár

„A tegnapi min és mindenki szá

LONDON, augusztus hogy a világ minden rész eddigi külpolitika folytat tilalmat Olaszország és noda szerint az angol min dályozására folytatják a e cél szolgálatában. Jólne hogy a fegyvertülatom fel megbízást nyert a helyzet hogy szükség esetén tegy ket illetőleg londoni hiva kombinációk vannak forg tartja az Abessziniával s gyonbiztonságának fokozó den áron meg kell akadá élet-halál küzdelmévé ne tanács az ásványi anyag sében. A Havas távirati megállapították, hogy A jelentésekkel, amelyeket terjesztett elő. Ebben a datában van annak a fel és el van határozva arra, kötelezettségeinek. Anglia teni a béke szolgálatában igényli az alapokmány

Eden jele

A szigorú zárt körben minisztertanáccsal kapcsol mált körök úgy tudják, ho tanácsnlon párizsi Eden tet lentés a párizsi háromhata ról, miután előzetesen felv abesszin ellentéteket.

A Reuter-ügynökség meg népszövetségi tanács szept közgyűlés szeptemberben 9- javasolt formuláknak meg lefolyni. Újabb londoni jel minisztertanácsn azt is volna,

hogy minden lehető esz nálának Olaszországnak, Cálk kibékülése érdeké nem sikerülne, ugy Angl ja a Népszövetség alap teljes szigorral történő

Elhatározta állítólag a min Abessziniával szomszédos tok katonai állományának vonatkozó intézkedések e hogy a békéltető lehetőség ja. Megbeszélétek továbbá e szín fegyveres konfliktus v kezmenyeit, annak az ang háramló gazdasági hatásai Népszövetség tekintélyén v veszélyeit. Miután a néps tumban lefektetett elvek tásához az angol kormány gaszkodik, természetesnek

Wider Jakob egyetlen héber nyomdája Erdélyben

SEINI, iud. Satmsr

Belüöntöde, könyvkötészet, könyvkiadó, stereotypia

Vállalja a legszebb kivitelben bármilyen héber művet, pentozottat is, szidurim, machzorim, chamusim bármily nyelvű fordításban. — Ugyanitt jókarban levő borítékgyártó gép jutányos árban eladó.